COLECȚIA DETECTIV

Alo poliția!

M. CLEVELEY

M. CLEVELEY

ALO, POLIȚIA!

Versiune 1.0

Colecţia „DETECTIV”

De când H.L. Paine, şeful Secţiei tehnice de la Scotland Yard, fu chemat într-o dimineaţă posomorită şi ploioasă de aprilie în Curzon Street-Hampton Court, spre a cerceta cauzele dispariţiei subite şi cu totul nemotivate a domnului John

Boswell Chapman, detectivul se văzu – la propriu şi la figurat – în faţa unei uşi zăvorâte. Adică în faţa uşii de la casa de bani aflată în cabinetul directorului băncii Chapman & Cole.

Despre dispariţia lui Chapman auzise Paine de la inspectorul Borden, care îi spusese cu puţin înainte, vădit rău dispus:

— Ascultă, Paine, du-te te rog, la Chapman & Cole. Adresa o găseşti între firmele bancare… încă un bancher care a şters putina. Vremuri grele, Paine. De obicei, oamenii aceştia trăiesc cu mult peste mijloacele lor. Casă mare, servitori numeroşi, două sau trei automobile etc. Probabil că Chapman a avut datorii însemnate, poliţe neacoperite. Lucrurile acestea au fost introduse la noi de pe continent în timpul războiului, aşa cum se introduc bolile molipsitoare. Informează-mă diseară dacă ai izbutit să descoperi ceva cu privire ia căzui de faţă. Good bye!

Paine căscase plictisit, căută adresa şi peste o jumătate de oră porni la drum. Când intră în ascensorul palatului băncii, spre a se sui la etajul întâi – cel al direcţiei – Paine întrebă pe liftier dacă Mr. Cole se afla în bancă.

— Cole? se miră băieţaşul dezgheţat din Eas't-endul Londrei. – O, vreţi să spuneţi asociatul băncii? Vânează în clipa de faţă hipopotami în Africa sau tigri în Burma. Nu prea ştiu exact. De văzut nu l-am văzut niciodată. Doar numele, său l-am citit pe firmă. Mr. Borrow însă, va putea să vă lămurească dacă țineți aşa de mult să știți unde se află domnul Cole.

Mr. Borrow, primul procurist al firmei, singurul îndreptăţit să semneze şi pe care funcţionarii băncii îl numeau „sub", fu într-adevăr acela care îl primi pe Paine, spre a-l informa cu privire la chestiunea aceasta importantă şi urgentă.

Borrow se pregătise desigur, cu grijă pentru vizita detectivului de la Scotland Yard, căci informaţiile sale fură scurte, limpezi şi precise,

fără ocoluri de ordin mai mult sau mai puţin sentimental.

În dimineaţa zilei de 3 aprilie, o zi de miercuri, şeful, John Boswell Chapman nu venise ca de obicei la ora zece la birou. Când Borrow intră pentru a doua oară în cabinetul directorului, în care, ca în toate zilele, se făcuse curăţenie – dis-de-dimineaţă, sub supravegherea portarului de noapte, sau, mai exact, a paznicului de noapte, „sub”-ul zări pe placa de mahon a biroului o scrisoare scrisă la maşină. Judecând după înfăţişare şi stil, rândurile erau bătute în cea mai mare grabă la maşina portativă, aflată pe o măsuţă din cabinetul directorului, pentru Uzul propriu al lui Chapman. Scrisoarea avea următorul cuprins:

„Călătorie urgentă la Paris. Nimeni nu se mai află în bancă, nici Borrow şi nici Glaspell nu răspund la chemarea telefonică. Trenul pentru Dover pleacă peste un sfert de oră. Pentru plăţile curente am pus 1000 de lire sterline din casa de oţel în seiful cel mic. Mă înapoiez în trei sau patru zile. Amânaţi până atunci problemele importante”.

Scrisoarea purta semnătura şefului, cu una din acele parafe, cărora, oamenii de afaceri caută să le dea un caracter cât mai personal, spre a împiedica contrafacerea.

Paine citi scrisoarea de câteva ori, ca şi cum ar fi căutat să dea de urma înţelesului ascuns al acestor cuvinte. Apoi se întoarse spre Borrow, un domn grăsuliu, ras proaspăt şi în vârstă de patruzeci şi patru sau patruzeci şi cinci de ani.

— S-a mai întâmplat ca Mr. Chapman să rămână singur la bancă, după plecarea celorlalţi?

— Din când în când. Uneori şeful nu voia să fie deranjat la discuţiile sale cu diferite persoane sau nu dorea să se afle în oraş sau la bursă despre aceste convorbiri.

— Afacerile băncii au fost importante?

Borrow privi mirat şi puţin indignat spre Paine.

— Nu ştiu domnule Paine, dacă secretele comerciale…

— Secretele dumneavoastră comerciale le voi păstra cel puţin tot atât de bine ca namila aceasta de casă de oţel.

— Da, casa de oţel ce-o vedeţi aici ne-a pricinuit destule neplăceri! Poliţia, comisiuni, refacerea tavanului, aşezarea a două traverse noi. Dar Mr. Chapman ţinea neapărat s-o aibă în cabinetul său. E un produs al firmei Armstrong, cu toate garanţiile. Societatea de asigurări ne-a scăzut numaidecât primele pentru spargere şi incendiu cu zece la sută.

— Vă rog încă odată, să-mi vorbiţi despre afacerile dumneavoastră, zise Paine zâmbind, punând astfel capăt laudelor lui Borrow la adresa casei de oţel.

Aceasta măsura vreo doi metri şi jumătate şi stătea în colţul cel mai întunecos al încăperii.

— În timpul din urmă, începu Borrow – banca noastră a plasat câteva împrumuturi ale ţărilor mici din Europa Centrală. Peste câteva zile trebuia să se încheie iar o tranzacţie importantă cu delegatul Ministerului de Finanţe al uneia din aceste state. În acest scop era pregătită o sumă mare de bani. După câte ştiu, vreo cinci sute de mii de lire sterline.

— Şi această sumă era păstrată în casa asta de oţel?

— Desigur, domnule Paine. Nu vă pare oare destul de solidă pentru a păstra în ea sume mai importante?

— Mda! După cum văd firma Armstrong a revenit la construirea de broaşte cu combinaţie. Probabil un sistem deosebit de complicat. Şase litere. Secretul vă este, fireşte cunoscut?

— Nu. Mr. Chapman nu l-a comunicat nimănui.

— O dovadă că nu se aştepta nici să moară şi nici la un accident sau o crimă. Vom vedea mai pe urmă domnule Borrow.

— Da, un accident sau o crimă! Ceva trebuie să se fi întâmplat, domnule Paine. În seara de 2 aprilie a plecat şeful. Scria despre o lipsă de trei, patru zile. Ori astăzi, suntem în 10 aprilie şi încă nu s-a înapoiat şi nici măcar n-am primit vreo ştire de la dânsul. În ziua de cincisprezece trebuiau să înceapă tratativele…

— Mr. Chapman a notat în scrisoarea pe care a lăsat-o că nişte afaceri urgente fac necesară prezenţa sa la Paris. Au sosit oare în ziua de două a acestei luni, scrisori sau telegrame din Paris?

— Desigur. Dar niciuna de o importanţă deosebită. Mi-am îngăduit între timp, să cercetez corespondenţa particulară a şefului, păstrată în acest dulap. N-am găsit însă nimic ce ar putea fi pus în legătură cu plecarea lui urgentă.

— Aţi observat poate ceva deosebit în scrisoarea şefului dumneavoastră, Mr. Borrow?

— Tocmai despre asta voiam să vă vorbesc. Mai întâi, am dispus ca scrisoarea să fie păstrată împreună cu cealaltă corespondenţă internă a şefului, cu diferitele bilete în care ne comunica uneori dispoziţiile dumisale. Dar când am văzut că Mr. Chapman nu s-a înapoiat la termenul indicat, am examinat încă odată scrisoarea cu atenţie şi am constatat, vreau să fiu sincer – de abia atunci am constatat, că scrisoarea nu purta ca de obicei semnătura în facsimil, ci era semnată chiar de mâna şefului. Lucrul acesta era ceva cu totul neobişnuit, căci Mr. Chapman nu semna decât documente, contracte, cecuri şi alte hârtii. Altfel se slujea de o ştampilă, aflată în sertarul din mijloc al biroului.

— În dimineaţa zilei de 3 aprilie aţi găsit biroul descuiat?

— Nu, era încuiat, dar cheia se afla în scrisoarea prin care Mr. Chapman ne înştiinţa de plecarea sa neaşteptată. Şi a fost neapărată nevoie ca această cheie să ajungă în mâinile noastre, deoarece seiful se aflǎ chiar în birou. Broasca se poate deschide

printr-un mecanism simplu, care mi-e cunoscut atât mie, cât şi domnului Glaspell, viitorul ginere al domnului Chapman. Cele o mie de lire, despre care şeful pomeneşte în scrisoare, se aflau într-adevăr depuse în seiful din birou. Lucrul cel mai neliniştitor e însă că semnătura şefului, deşi nu poate fi vorba de o contrafacere, nu e tocmai în regulă. Lipseşte semnul secret, pe care Mr. Chapman îl adaugă întotdeauna parafei sale, anume două puncte la capătul ei, aşezate aproape de tot, aşa că par a fi numai nişte pete mici de cerneală, făcute neintenţionat. În schimb, Mr. Chapman a mai adăugat de astă dată parafei sale altceva, un semn sau o literă, n-am izbutit încă să descifrez ce anume, deşi lupa mea e destul de bună.

— Foarte interesant, domnule Borrow. N-aţi vrea să-mi încredinţaţi pentru câtva timp documentul misterios? Noi, cei de la Yard, dispunem poate de metode tehnice mai bune sau, hai să zicem, mai moderne, pentru a descifra astfel de semne, puţin citeţe.

Borrow scoase scrisoarea din portofelul său şi o înmână detectivului. Paine văzu numaidecât că hârtia trecuse prin atâtea mâini, că o cercetare dactiloscopică n-ar fi putut să aducă nimic precis la iveală.

— Dar plicul? întrebă Paine.

— Nu ştiu unde e. Cred că a fost aruncat în coşul de hârtii.

Iar când Paine merse la coşul aflat lângă birou şi se aplecă spre a cerceta conţinutul lui, Borrow adăugă:

— Nu vă mai osteniţi degeaba, domnule Paine. Coşurile, se golesc în fiecare dimineaţă şi hârtiile din ele sunt duse în beci, unde fochistul le arde în cazanul caloriferului.

— Sunteţi foarte bine informat, domnule Borrow. Cunoaşteţi toate rosturile casei la fel de amănunţit? În cazul acesta, aş putea numai să-l

felicit pe Mr. Chapman pentru colaboratorul preţios pe care îl are în dumneavoastră. Dar, din păcate, e mai întâi nevoie să-l găsim pe şeful dumneavoastră, înainte ca…

Un bărbat de vreo treizeci şi cinci de ani, bine îmbrăcat, intră neanunţat în cabinetul directorului. Ceea ce frapa mai mult la tânărul acesta, care avea mersul sprinten şi elastic, era contrastul dintre părul negru lucios, pieptănat cu cărare, şi paloarea feţei. Toată înfăţişarea sa – statura robustă şi totodată mlădioasă, îmbrăcămintea de un gust ales – se deosebea simţitor de aceea a lui Borrow, care era bondoc şi purta un costum cenuşiu de tweed.

Paine se strădui să citească pe chipurile celor doi bărbaţi, care se salutară rece, vreo înţelegere tainică, dar trebui să-şi mărturisească numaidecât că nu putea fi vorba de aşa ceva.

Borrow făcu prezentările:

— Mr. Paine de la Scotland Yard.

— Mr. Glaspell, viitorul ginere al şefului, Mr. Glaspell ţine deocamdată locul domnului Chapman în toate chestiunile de ordin personal sau oficial. Mr. Chapman are de gând să treacă, încetul eu încetul, povara afacerilor pe umerii mai tineri ai ginerelui său.

Mr. Glaspell zâmbi amabil. Zise, însă fără să strângă mâna lui Paine:

— A, dumneata eşti detectivul! Ei, ai descoperit unde se află socrul meu? Gladys şi cu mine suntem foarte îngrijoraţi. Poate că în realitate, Mr. Chapman petrece foarte bine la Paris, dar nu înţeleg cum de ne lasă fără veşti. Mi-ar fi extrem de neplăcut dacă săptămâna viitoare ar trebui să conduc eu tratativele. Cred că Borrow v-a pus la curent, Mr. Paine. Stătuleţele acestea din Europa Centrală! Of, Doamne, ce pacoste! Pot eu să mă bizui pe dumneata că vei face tot ce-ţi stă în putinţă, Mr… Mr. Paine? Ceva nou, Borrow? Nu? Pot aşadar să plec? La revedere, domnilor!

După ce Glaspell ieşi din birou, şeful secţiei tehnice de la Scotland Yard privi spre Borrow şi clipi din ochi.

— Nu prea face multe parale tânărul şef, după cât mi se pare, Mr. Borrow!

„Sub”-ul îşi frecă mâinile, vădit încurcat.

— Aţi ghicit, domnule Paine. Miss Gladys e minunat de frumoasă şi de distinsă. Femeile au darul fermecător de a face să se uite trecutul unei familii, cu ajutorul unui zâmbet, al unei mişcări a umerilor, al întregii lor persoane îngrijite şi a toaletelor elegante pe care le poartă.

— Trecutul unei familii, ziceţi?

— Da, dar nu vreau să spun nimic rău cu asta. Mr. Chapman e un „self-made-man” de origine modestă, care îşi datorează sieşi toată situaţia. A stat mult timp în Africa de Sud.

— O existenţă misterioasă, deci?

— Asta n-aş vrea tocmai să spun. Cu nimic mai misterioasă, în tot cazul, decât mii de alte existenţe, unde curajul, energia şi lipsa de scrupule au dus la realizarea unei averi de milioane.

— N-aţi fi oare dispus să-l caracterizaţi şi pe Mr. Glaspell în felul dumneavoastră scurt şi precis?

Borrow roşi.

— Cred că pentru aceasta aţi venit aici Mr. Paine: ca să aflaţi tot ce e interesant în cazul de faţă. Sau vă închipuiţi poate că faţă de un altul decât un poliţist aş vorbi atât de deschis despre aceia în a căror slujbă mă aflu? Mi-ar pare rău dacă aţi avea o asemenea părere greşită despre mine.

Paine râse.

— Văd că vă place să spuneţi omului în faţă ce credeţi despre el. Asta îmi place. Vă rog să vorbiţi fără înconjur şi fără sfială. Ce rol joacă Glaspell aici?

— Până acum domnul Glaspell n-a fost de fapt altceva decât viitorul ginere al domnului

Chapman, A reprezentat, mi se pare, mai înainte o mare fabrică de arme în Orientul apropiat şi în Africa. Acum un an, Mr. Glaspell s-a înapoiat cu o avere, se zice – frumuşică, la Londra, cu intenţia să se asocieze cu cineva sau în orice caz a căutat un bun plasament pentru banii săi. La club, a făcut cunoştinţă cu viitorul său socru. Celelalte le ştiţi. De muncit, propriu-zis, n-a muncit în bancă. A mirosit numai, ca să zicem aşa, şi s-a dezgustat repede. Meseria noastră nu e chiar aşa de simplă, cum şi-o închipuie unii. Trebuie s-o înveţi începând de jos. Dar se vede că nu-i convine domnului Glaspell să facă, de pildă, pe ajutorul de contabil şi să lucreze sub ordinele mele. E mult prea mândru pentru aşa ceva. Mai mult îl interesează bilanţurile brute. Acestea, cel puţin, nu sunt încă „aranjate”, spune el. După ele, mai poţi să-ţi faci o idee exactă despre situaţia unei întreprinderi. Moralitatea şi cinstea firmei cu care a lucrat mai înainte, pare să fi lăsat de dorit.

— Când trebuie să aibă loc nunta?

— Foarte curând. Încă în cursul lunii aprilie. Tânăra pereche vrea să petreacă luna de miere pe Riviera. Mr. Chapman a închiriat o vilă în Antibes. Suma a fost remisă domnului Pluvier. Doriţi poate să vedeţi contractul de închiriere?

Uşoara ironie cu care vorbea Borrow nu-i scăpă lui Paine. Procuristul părea a nu da mare importanţă unor amănunte de ordin secundar, ca această căsătorie. Sau poate că excesul de zel se datora geloziei? Borrow rivalul mai puţin norocos al lui Glaspell? În orice caz, cel dintâi nu voia să-şi mărturisească înfrângerea şi nici rolul caraghios pe care era silit să-l joace. Nu cumva se ascundea o dramă îndărătul acestei rivalităţi fără sorţi de izbândă? Paine puse această presupunere ca o piesă importantă pe tabla de şah a cauzelor şi efectelor, în faţa căreia şedea, chibzuind şi combinând.

— Ar fi bine să-mi faceţi cunoştinţă cu funcţionarii dumneavoastră. Dar ce voiam să mai întreb? Mr. Cole, asociatul firmei, se află în clipa de faţă în Africa?

— În Sudan, Mr. Paine. E un vânător pasionat. V-ar place, desigur, foarte mult acest Mr. Cole.

— De ce? O, da, înţeleg. Aş vrea să ştiu încă, care din noi amândoi vânează acum fiara cea mai primejdioasă!

— Bănuiţi că e vorba de o crimă?

Paine nu răspunse. Borrow deschise uşa şi-l lăsă pe detectiv să iasă. Păşiră înainte însoţiţi de William Caterson, şeful de birou, prin cele două mari birouri, îl salutară pe Powell, şeful contabil, şi pe miss Lenoir, secretara particulară a lui Chapman. Apoi, cei doi coborâră scara întortocheată ce ducea la ghişee şi la tezaurul băncii. Şeful acestei din urmă secţiuni, surprinzător de tânăr, Andy French, numit Frenchy, explică lui Paine mecanismul diferitelor instalaţii de siguranţă şi alarmă. Paine se putu încredinţa că în pofida dispariţiei lui Chapman, afacerile băncii îşi urmau cursul. Primi de mai multe ori asigurarea că totul era în bună şi perfectă orânduială şi că nimeni nu observase ceva îngrijorător sau neobişnuit.

Paine întrebă prudent şi cu băgare de seamă, atât pe Powell cât şi pe Frenchy, dacă în contul particular al lui Chapman fuseseră prezentate şi acceptate cecuri la purtător sau poliţe pe sume însemnate. Această presupunere fu respinsă cu indignare, iar Paine se văzu silit să amintească rolul său şi îndatorirea pe care o avea de a nu neglija nimic ce putea duce la lămurirea acestui caz. El, Paine, trebuia, prin urmare, să ia în consideraţie şi eventualitatea unei dispariţii voite a lui Chapman.

După terminarea inspecţiei, Paine îi rugă pe Borrow, miss Lenoir şi Frenchy, să-l aştepte seara, după serviciu, în biroul directorului. Apoi se

întoarse în clădirea posomorită de pe malul Tamisei, spre a discuta toată afacerea cu inspectorul Borden şi a prune să se facă în laborator, reproduceri mărite după scrisoarea misterioasă a celui dispărut, cât şi după o iscălitură normală, care îi fusese de asemenea dată, la cererea sa.

După ce Paine îl informase despre toate cele aflate până în clipa aceea, Borden râse cu poftă şi zise:

— Pun rămăşag că Mr. Chapman o duce într-un chef la Paris şi că astăzi sau mâine se va înapoia mahmur la Londra. Bărbaţii de vârsta lui trebuie să facă ceva nebunii din când în când, spre a dovedi vigoarea şi puterea lor de rezistenţă. Pe urmă, rabdă luni de-a rândul jugul afacerilor. Lasă mai bine cercetările Paine, că te faci de râs!

— Mie, cazul acesta îmi pare să aibă totuşi un fond mai serios. Mai ales că Chapman ar fi putut să aştepte până după nunta fiicei sale şi să se ducă pe urmă să petreacă la Paris, fără să-i bage în sperieţi pe fiică, ginere şi procurişti.

— Ţi-ai vârât puţintel nasul în registre? Ai doar un fler special pentru astfel de lucruri. Poate că afacerile stăteau prost şi că Chapman a căutat să se pună la adăpost.

— La asta m-am gândit fireşte şi eu. Dar vei recunoaşte şi dumneata că într-un asemenea caz, un om cu experienţa lui Chapman, ar fi procedat ceva mai dibaci. Înainte de toate nu şi-ar fi pus un termen pentru înapoiere, n-ar fi dispărut aşa, peste noapte, şi n-ar fi lăsat o scrisoare atât de ciudată, cu o parafă care nu e în regulă.

— Poate că omul a suferit, pe neaşteptate, nişte pierderi mari şi că şi-a pierdut capul din pricina asta.

— Nu inspectore, afacerile băncii sunt în cea mai bună ordine. În casa de bani a direcţiei erau pregătite cinci sute de mii de lire sterline pentru un

împrumut către un stat din Europa Centrală. În asemenea împrejurări nu poate fi vorba de fugă.

— Le-ai văzut cu ochii dumitale aceste cinci sute de mii de lire sterline? Nu? Cine ţi-a povestit despre ele? Borrow? Ei bine, te sfătuiesc să te uiţi mai de aproape la acest Borrow.

— Asta am şi făcut-o, Borden. Dar omul nu-mi pare mai suspect decât oricare altul din cei optzeci şi patru de funcţionari ai băncii. Mr. Glaspell de pildă, a ştiut de asemenea despre această sumă.

— Atunci, uită-te la amândoi mai cu băgare de seamă!

— Ce poate să aibă domnul Glaspell de-a face eu acest caz? E viitorul ginere al lui Chapman şi ar fi luat şi aşa, în curând, conducerea băncii.

— Dacă găseşti mereu câte ceva de obiectat la toate presupunerile mele, atunci spune odată propria părere asupra acestui caz.

— N-ar avea niciun rost, inspectore. La drept vorbind, nu ştiu încă nimic. Un singur lucru e neîndoielnic până acum, anume că Mr. Chapman, când a iscălit scrisoarea ce-a lăsat-o, se afla în primejdie, chiar în foarte mare primejdie.

— Şi din ce deduci aceasta, analistule?

— Din lipsa semnului convenţional – cele două puncte – la capătul parafei. Sau a fost Chapman atât de surescitat, că a uitat să le facă? Dumneata şti ce înseamnă pentru un om de afaceri să uite un asemenea lucru? Sau bancherul le-a omis dinadins, pentru a da de înţeles că cuprinsul scrisorii nu e exact. Şi aceasta, inspectore, mă face să cred că s-a comis o crimă. Îţi spun de acum că ne aşteaptă surprize foarte neplăcute.

Borden încercă să zâmbească neîncrezător. Dar cazul acesta îi părea şi lui acum mai mult sau mai puţin suspect.

Specialistul care făcuse reproducerile mărite, intră şi le puse, încă umede, pe biroul lui Borden. Inspectorul întinse mâna după iscălitura mărită de optzeci de ori a scrisorii, în timp ce Paine examina

cu de-amănuntul cealaltă parafă, mărită în aceeaşi proporţie şi aflată pe un document semnat de Chapman cu trei luni în urmă. Această parafă conţinea cele două puncte despre care vorbise Borrow. Mărite, erau perfect vizibile. De abia după ce îşi întipărise bine în minte ornamentul normal al semnăturii, Paine examina parafa de pe reproducerea mărită a scrisorii. Înainte încă de a compara cele două scrisori, detectivul băgă de seamă că scrisoarea era semnată cu o mână nesigură şi tremurătoare.

Semnul convenţional lipsea. În schimb, erau adăugate la capătul parafei trei litere, comparativ minuscule, din care cea dintâi se afla prea aproape de linia parafei, devenind astfel indescifrabilă, sau în orice caz, foarte greu de citit. Putea fi luată drept un B, D, P ori R, în timp ce a doua literă era fără îndoială un Y, iar cea din urmă un N sau un R.

Paine examina vreme îndelungată şi în tăcere cele trei semne, despre care presupunea că erau de cea mai mare importanţă cu privire la soarta lui Chapman.

Borden, la rândul său, ceru să i se aducă un dicţionar şi citi cu glas tare un număr de cuvinte oare ar fi putut fi completarea celor trei litere. Paine ascultă cu luare aminte dar – lucru ciudat – numai unul singur din aceste cuvinte străine, dintre care cele mai multe erau de origine grecească, i se întipări în memorie. Nume de localităţi, cărora Paine le-ar fi atribuit poate mai multă importanţă nu se aflau decât prea puţine şi aparţineau unor oraşe mici şi depărtate din Balcani sau Asia Mică. Paine îl rugă pe Borden să le noteze pe toate, să lungească pe cât era cu putinţă lista acestor cuvinte şi să i-o predea a doua zi, în ordine sistematică şi copiată citeţ.

Spre seară, Paine plecă iarăşi la bancă. Găsi pe Borrow, miss Lenoir şi Frenchy în cabinetul directorului, unde îl aşteptaseră de câtva timp,

tăcuţi şi îngrijoraţi. Doar Frenchy îşi trăda întrucâtva temperamentul său mai vioi.

— A, Mr. Paine, bine că aţi venit în sfârşit! Am ceva nou pentru dumneavoastră. Deoarece mi-am închipuit că vă va interesa tot ce s-a petrecut în seara aceea, am adunat material pentru dumneavoastră. Vă spun de acum, că portarul are foarte multe de povestit.

— Minunat, domnule Frenchy. Înainte însă de a-l chema aici, să recapitulăm o dată ceea ce ştim fiecare din noi despre seara aceea.

Declaraţiile celor trei funcţionari concordau şi păreau a dovedi că atât în ziua aceea, cât şi în cele precedente, nu se întâmplase nimic neobişnuit.. Doar Borrow ştiuse despre banii aflaţi în casa de oţel din cabinetul directorului. Depunerea acestei sume reprezintă de fapt doar un gest patriotic din partea lui Chapman, căci bancherul ştia prea bine că împuternicitul Ministerului de Finanţe străin avea să propună remiterea banilor la Banca Naţională a ţării sale.

Gestul acesta de mândrie britanică – gândi Paine – îl costase pe Chapman mai mult decât bănuise. De când Paine ştia despre această sumă, n-ar mai fi garantat nici cu a cinci zecea mie parte pentru siguranţa şi sănătatea lui Chapman. E un lucru prea riscant să păstrezi o asemenea comoară, chiar şi dacă un monstru de oţel, ca cel din colţ, pare o prezenţă oarecum sigură.

„Răul” e o forţă uriaşă, căreia nimic – doar poate „Binele” – e în stare să-i ţină piept. Însuşirile bune ale unei case de bani Armstrong nu sunt însă de ordin metafizic.

În seara de 2 aprilie toţi funcţionarii încetaseră lucrul la ora şase, ca de obicei. Cel din urmă plecase Borrow, după cum spunea el. Întrebase pe şeful său dacă mai avea nevoie de dânsul, dar Chapman răspunsese: „Du-te acasă, Borrow. Eu mai am de lucru. După ce voi fi gata, voi suna portarul şi voi încuia cabinetul.”

Borrow îl lămuri pe detectiv că şi atunci când şeful mai lucra singur în cabinetul său, toate celelalte birouri şi săli erau încuiate, cheile fiind toate depuse la portar, afară de cele de la tezaur, care erau păstrate în casa principală. Această casă nu putea fi deschisă decât de Borrow şi Frenchy împreună. Doar pentru casa de bani Armstrong din cabinetul directorului nu se întrebuinţau asemenea mijloace de precauţiune. Pentru casă şi conţinutul ei, şeful purta singur întreaga răspundere.

Paine îl întrerupse pe Borrow:

— Parcă spuneaţi că nu cunoaşteţi secretul? Ştiţi dacă Chapman l-a destăinuit viitorului său ginere?

— Habar n-am, Mr. Paine. Ştiu numai, întocmai ca şi Frenchy, că în tezaurul principal al băncii e depus un plic sigilat, în care se zice că s-ar afla secretul pentru afurisita aceea de casă de bani. Dacă doriţi domnule Paine şi sunteţi gata să vă luaţi răspunderea…

Şeful secţiei tehnice de la Scotland Yard îşi aminti deodată de Mrs. Pottleton, o jucătoare de bridge, măruntă şi durdulie, care păcătuia unde putea, împotriva regulilor jocului şi obişnuia să spună: „Dragă Paine, cine se osteneşte când ştie că această osteneală a sa e în orice caz zadarnică, acela e cu siguranţă un prost”.

Asociaţia aceasta de idei nu părea însă a stânjeni simţitor gândurile mai serioase ale lui Paine. Se întoarse spre Borrow:

— Unde aş putea să-i telefonez domnului Glaspell?

— La Kensington 2384. E vila domnului Chapman. Mr. Glaspell se află desigur la miss Gladys.

Paine, care se aşezase în fotoliul bancherului dispărut, în faţa biroului elegant, trase telefonul mai aproape şi făcu numărul pe care i-l indicase Borrow. Răspunse glasul dulce şi armonios al unei fete tinere.

Cei aflaţi în cabinetul direcţiei, vast şi rece, simţeau golul neliniştitor al încăperii, căreia îi lipsea vitalitatea şi înrâurirea spirituală a proprietarului legitim – acela care cu puţine zile înainte mai animase lucrurile acestea moarte din jurul său, cu vioiciunea personalităţii sale. Toţi cei de faţă ascultară tăcuţi cuvintele lui Paine.

— Miss Gladys Chapman? Aici Paine, Scotland Yard. Scuzaţi, vă rog, că vă deranjez. Presupun că Mr. Glaspell se află la dumneavoastră. Da. O afacere ciudată. Desigur. De la Mr. Chapman n-a sosit încă nicio veste? Nu, nici la bancă. Înţeleg, vă e teamă, miss Chapman. Liniştiţi-vă. Vom face tot ce ne stă cu putinţă. Nu. Astăzi nimeni nu poate să dispară aşa! Desigur. Fireşte, când mai stau la dispoziţie şi mijloace nelimitate. După cum spuneam adineaori, aş dori să vorbesc cu logodnicul dumneavoastră, miss Gladys.

Paine auzi că o mână astupă gura receptorului de la celălalt capăt al firului; mâna totuşi nu apăsă atât de tare, ca să nu se audă nişte şoapte agitate. Detectivul putu chiar desluşi cuvântul fatal „Scotland Yard”.

Glasul domnului Glaspell răsună la urechea sa.

— Mr. Paine? Cu ce vă pot servi?

— Mr. Borrow mi-a spus adineaori că dumneavoastră cunoaşteţi secretul de la casa de bani Armstrong din cabinetul direcţiei. Vă rog în calitatea mea oficială, de a-mi comunica acest cuvânt. Avem nevoie de el pentru cercetările noastre.

Borrow aruncă lui Paine o privire mirată, căci nu-şi amintea de loc să fi spus aşa ceva. Voia să vorbească, să protesteze. Dar Paine îi făcu semn să tacă. Cei de faţă ghiciră după expresia de încordare a feţei că detectivul atribuia răspunsului lui Glaspell o importanţă extrem de mare şi că acest răspuns se lăsa aşteptat.

Paine crezu că legătura fusese întreruptă. Mai auzi însă respiraţia lui Glaspell la aparat. În sfârşit,

desluşi cuvântul „Gladys”, care fu urmat de sunetul închiderii aparatului.

Gladys? Poate că Glaspell se adresase numai logodnicei sale, care stătea lângă dânsul. Paine nu ştia ce să creadă. Era gata să trimită telefonul, această invenţie blestemată a diavolului, acolo unde acesta îşi are reşedinţa. Cuvintele şi sunetele pluteau, se opreau, piereau, înainte ca să le poţi prinde. Gladys? Şi atâta tot. G-L-A-D-Y-S. Chipul lui Paine se lumină deodată.

— Aprindeţi vă rog, lampa, Mr. Borrow!

Borrow întoarse butonul şi o cascadă de lumină albă se revărsă din candelabru.

Paine se apropie de casa de bani, puse literele celor şase discuri pe numele de „Gladys” şi încercă apoi să întoarcă pârghia de nichel a broaştei. Nimic nu se mişcă. Combinaţia fusese schimbată. Feţele lui Borrow, Frenchy şi miss Lenoir, care o clipă luaseră altă expresie, deveniră iarăşi posomorite ca mai înainte.

Singurul al cărui chip nu trăda nicio dezamăgire, fu Paine.

— Să ne bucurăm că nu putem să deschidem casa asta afurisită. Căci, mai întâi, tot am fi găsit-o goală, iar în al doilea rând n-am fi înaintat cu nimic în soluţionarea problemei, ci poate tocmai dimpotrivă.

Borrow şi Frenchy îl priviră miraţi.

— Cred, zise detectivul, ocolind un răspuns la întrebarea mută a celor doi funcţionari – că nu trebuie să mai răpim colegei Lenoir odihna binemeritată.

Secretara particulară a directorului se ridică, dădu din cap şi ieşi din odaie.

— Prezenţa femeilor paralizează întrucâtva gândirea bărbaţilor. Femeile sunt ca opiul: provoacă visuri plăcute care distrug încetul cu încetul agerimea şi activitatea minţii bărbatului… Fiţi aşa de bun, Mr. Borrow, şi spuneţi portarului să încuie poarta după plecarea lui miss Lenoir, iar

după aceea să vină sus, la noi. Paznicul de noapte îl înlocuieşte la ora opt? Bine. Până atunci mai avem un ceas.

Portarul Edwards era un om de treabă, mai în vârstă şi care ocupa de opt ani acest post la firma Chapman & Cole, îndeplinindu-şi întotdeauna cu sfinţenie toate îndatoririle. La cererea lui Paine, Edwards îi enumeră aceste îndatoriri şi îi descrise pe scurt măsurile de siguranţă, a căror supraveghere era de resortul său. Portarul trebuia să oprească toate persoanele suspecte, ca cerşetori, vânzători ambulanţi sau alţii, care vădit n-aveau ce căuta în bancă. Afară de aceasta, din toate sălile şi birourile unde se mânuiau bani sau valori, un fir de alarmă invizibil şi independent de celelalte fire, ducea la cabina portarului. Când cineva dădea semnalul de alarmă, care răsuna şi la casa de schimb, alăturată băncii, portarul trebuia să închidă poarta principală. – care, cu ajutorul unui dispozitiv hidraulic, se punea în mişcare la apăsarea pe o pârghie – şi să transmită un semnal de alarmă secţiei de poliţie apropiate. Un detectiv, aflat în serviciul firmei şi postat în clădirea casei de schimb, putea lua, la rându-i, măsuri asemănătoare, independent de Edwards.

Când Chapman rămânea la bancă singur sau cu unul din subdirectorii săi, după orele de serviciu, îl înştiinţa întotdeauna pe Edwards. Dacă nu aştepta vreo vizită, Chapman cerea să fie închisă poarta principală. Uşa de la casa de schimb era, fireşte, încuiată la ora legală şi totodată asigurată prin obloane, ca de altfel şi vitrinele. Aceste obloane speciale îngăduiau poliţiştilor care patrulau să privească în localul luminat.

În seara de 2 aprilie, Edwards primise ordinul să nu închidă poarta principală. Mr. Chapman aştepta pe cineva. Edwards încuie deci numai uşa interioară, din sticlă, lăsând însă deschisă o portiţă laterală, amenajată în portalul acesta mare şi somptuos, precum şi poarta exterioară principală.

Din cabina sa, Edwards cuprindea cu privirea vestibulul palatului băncii, până în ungherul, cel mai întunecos. Tocmai citea – după cum povestea acum încet şi îngândurat – ziarul „Evening Mirror", când auzi deschizându-se uşa laterală şi văzu pe vizitator păşind de-a dreptul şi fără şovăială spre scara principală ce ducea la cabinetul direcţiei şi dispărând în penumbra vestibulului.

— Lămpile erau aprinse?

— Nu, domnule, era o seară de primăvară, destul de frumoasă şi luminoasă şi aveam ordin să mai fac economie. Mr. Powell spunea că notele pentru curentul electric erau enorme. M-a întrebat chiar într-un rând dacă noi, adică Dawson şi cu mine, făceam chefuri în bancă. I-am spus domnului Powell, dar…

— Dawson e portarul de noapte?

— Da, domnule. După cum am spus, nu prea am dat mare atenţie vizitatorului. Păşea atât de sigur, încât presupun că mai fusese pe aici şi altă dată. De altfel, dumnealor nu le place când mă uit prea de aproape la dânşii. Îşi închipuie, pesemne, că dacă s-ar afla despre vizita lor la domnul Chapman, creditul lor sau mai ştiu eu ce, ar putea suferi.

Paine zâmbi. Omul era vădit un observator bun. Şi totuşi, tocmai în cazul acesta important, nu fusese la înălţimea misiunii sale. Poate că Edwards ştia ceva mai mult despre plecarea vizitatorului? Dar şi aici portarul îi pricinui o adâncă dezamăgire.

Vizitatorul să tot fi discutat vreo trei sferturi de ceas cu Mr. Chapman. Lui Edwards i se păru că durează cam mult. Ieşi deci în faţa casei, spre a se uita la ferestrele cabinetului direcţiei. În acest scop, portarul trebuia să înainteze până în mijlocul străzii. La ora aceea, – cam şapte şi jumătate – holul băncii era, fireşte, luminat. În aceeaşi clipă când Edwards privi în sus, la ferestrele direcţiei, care erau luminate, vizitatorul părăsi banca. Cum

pe stradă era cam întuneric, Edwards nu putea, nici de astă dată, să facă o descriere mai precisă a necunoscutului. Singura informaţie ce putea, eventual, sluji la ceva, era următoarea: Edwards susţinea că ar mai fi întâlnit persoana aceea, deoarece mersul ei – un mers elastic, uşor – i se păruse cunoscut.

Acum însă, venea lucrul cel mai ciudat. Curând după plecarea celui dintâi, apăru un al doilea vizitator care se apropie de portar şi îl rugă să-l anunţe domnului Chapman. Adăugă că era aşteptat, dar nu voia să-şi spună numele, deoarece bancherul nu dorea să se vorbească la bancă despre prezenţa sa. Edwards îl descrise amănunţit pe acesta din urmă: omul avea vreo cincizeci de ani, o faţă severă, pârlită de soare şi de vânt – tipul militarului – şi ochi negri, inteligenţi. Edwards adăugă, după o scurtă codeală: „o privire vicleană”.

Vizitatorul era înalt, peste un metru şi optzeci, avea părul cărunt şi mustaţă. Îmbrăcămintea îi era simplă, dar curată. În totul, acest al doilea vizitator, avusese, mai mult sau mai puţin, înfăţişarea unui pensionar.

Deoarece Edwards văzuse, cu puţine minute înainte, că ferestrele direcţiei erau încă luminate, portarul zise necunoscutului să se ducă sus şi să bată în uşă. Pe urmă, Edwards se întoarse spre Dawson, care sosise şi el pentru a-l înlocui.

Îl văzură pe străin urcând scările de-a dreptul spre direcţie, îşi aminti că mai venise de câteva ori la bancă şi hotărâră, deoarece vizita avea să dureze desigur vreo jumătate de oră, să închidă până atunci poarta principală, spre a face împreună ocolul clădirii, ca în fiecare seară.

Peste vreo cincisprezece, chiar douăzeci de minute, când cei doi paznici se înapoiară în hol, fură izbiţi de faptul că poarta principală era deschisă. Din întreaga situaţie deduseră, ce-i drept, în mod logic, că Mr. Chapman părăsise banca

împreună cu vizitatorul său, dar se mirară totodată că şeful, contrar obiceiului, fusese atât de imprudent să nu aştepte înapoierea lor în hol. Ieşind apoi în stradă, Edwards şi Dawson văzură că nu mai ardea lumina în biroul direcţiei.

Edwards îşi luă rămas bun de la colegul său, sfătuindu-l să înscrie întreaga întâmplare în registrul de pază, spre a scăpa astfel de răspunderea pentru consecinţele ce ar putea rezulta din faptul că poarta rămăsese timp de zece minute deschisă şi fără supraveghere.

— Nu mă îndepărtasem prea mult de clădirea băncii – adăugă Edwards – când m-am gândit că ar fi trebuit, de fapt, să facem numaidecât un al doilea ocol. Ştiam însă că Dawson era bine înarmat şi că afară de asta cunoştea o mulţime de trucuri, pe care niciun străin nu le putea bănui.

Edwards tăcu. Privirea lui sinceră era aţintită, întrebătoare, la detectiv. Acesta părea a se afla cu mintea la o mie de kilometri depărtare de Hampton Court.

Borrow se făcu că tuşeşte. Paine se trezi.

— Aveţi dreptate, domnule Borrow. E târziu. E, din toate punctele de vedere, grozav de târziu. Prea târziu. Dar zău, nu-i vina mea.

Şi după ce se uită la ceas, Paine adăugă:

— Cheamă-l, te rog, pe Dawson încoace, Edwards.

Paznicul de noapte era un om înalt, spătos, între două vârste. Când intră în camera puternic luminată şi se aflǎ în faţa celor trei domni, adunaţi acolo, din care nu-l cunoştea decât pe Borrow, faţa sa exprimă mâhnirea şi neplăcerea. Paine îl privi îndelung şi scrutător. Ştia că în nopţi singuratice, pline de răspundere, omul acesta făcuse fel de fel de reflexii şi comparaţii – de pildă între bogăţia lui Chapman şi cele câteva lire sterline ce le primea el, Dawson, ca leafă lunară – urmarea fiind o adâncă nemulţumire împotriva omenirii de azi, cu

organizarea ei defectuoasă şi împărţirea nedreaptă a bunurilor.

Dawson confirmă spusele lui Edwards cuvânt cu cuvânt. Doar observaţiile sale despre nemaipomenita imprudenţă a domnului Chapman erau ceva mai severe decât ale colegului său.

Paine dădu din cap.

— Ai dreptate, Dawson. Dar vorba aceea: de cei absenţi sau morţi să nu vorbim decât de bine. Ajunge, deci, Mr. Chapman nu va mai fi niciodată imprudent, chiar dacă de astă dată s-ar fi întâmplat să fi fost într-adevăr.

Nu numai Borrow şi French, dar şi cei doi portari priviră atenţi şi foarte îngrijoraţi la Paine. Ce însemnau oare vorbele acestui tânăr înalt şi subţirel, cu ochii limpezi şi blânzi, din înfăţişarea căruia nu puteai ghici de loc îndeletnicirea sa, aspră şi necruţătoare? Nu cumva Mr. Chapman…?

Dar Paine se ridică, istovit. Faţa lui avea o expresie vagă de oboseală, tristeţe şi dezgust. Detectivul plecă, după ce mai spuse lui Borrow că ar dori să vorbească a doua zi cu Gladys Chapman.

Borrow răspunse enervat:

— Trebuie să ajungem la un rezultat ori să luăm cel puţin o hotărâre. Săptămâna viitoare încep tratativele. De altfel, sunt de rezolvat o mulţime de chestiuni importante. Aşa nu putem merge mai departe. Cineva trebuie să preia răspunderea. Mr. Glaspell nu se sinchiseşte de nimic.

— Lăsaţi-mi timp încă trei zile, Mr. Borrow. Numai… la două întrebări v-aş ruga să-mi răspundeţi încă astăzi. Anume…

Paine şovăi o clipă, iar întrebările ce le puse apoi, uimiră pe cei de faţă.

— Anume, urmă detectivul, domnișoara Gladys e majoră?

— Nu, ea n-are decât… stai să mă gândesc…

— N-are nici optsprezece ani, se amestecă Frenchy în vorbă.

— Banca e asigurată împotriva spargerilor, incendiilor, accidentelor şi catastrofelor de tot felul?

— E asigurată împotriva a tot ce se poate închipui, Mr. Paine: împotriva incendiilor, inundaţiilor, cutremurelor, jafurilor şi altele. În contractul nostru cu societatea „Globe” nu întâlneşti cuvântul „forţă majoră”. Plătim, ce-i drept, o primă de asigurare care îl face pe domnul Powell să se înfioare când o înscrie în bilanţ. În schimb însă, suntem siguri, tot atât de siguri ca şi Banca Angliei, Mr. Paine.

— Şi asta înseamnă ceva! Noapte bună, domnilor!

A doua zi, când Paine veni la bancă, Borrow îl înştiinţă că Gladys Chapman, însoţită de logodnicul ei, avea să fie la ora unsprezece în cabinetul directorului, spre a discuta cu reprezentantul Scotland Yard-ului ce anume trebuia făcut, pentru a putea garanta clienţilor băncii efectele ajunse la scadenţă.

— Miss Gladys e singura moştenitoare a lui Chapman!

— Ce vreţi să spuneţi cu asta, domnule Borrow?

— O veţi ajuta, Mr. Paine, nu-i aşa? Gândiţi-vă, o avere de milioane şi totuşi fără niciun sprijin…

— Dar Mr. Glaspell?

— Glaspell?

Borrow se întoarse, bombănind, la lucrul său.

Pe când aşteptau sosirea fiicei lui Chapman, detectivul se îndeletnici cu rezumarea întâmplării, a situaţiei, cât şi a cauzelor şi efectelor ei, spre a întreprinde apoi cercetările sale analitice. Mai încolo, voia să se înapoieze de la periferia, unde avea să-l ducă diferitele căi, la punctul de pornire central. Metoda inductivă trebuia întotdeauna completată cu cea deductivă. Fiecare din ele, întrebuinţată singură, nu putea ocoli, cu totul, greşeli şi concluzii. False, împreună însă, dădeau

drept rezultat imaginea exactă a celor întâmplate, a tuturor motivelor şi a gândurilor celor mai ascunse.

Pe o bucată de hârtie, Paine scrise cele cinci puncte, înlăuntrul cărora trebuia găsit punctul necunoscut:

1. Scrisoarea.
2. Persoanele (cei doi vizitatori?).
3. Casa de bani din biroul lui Chapman.
4. Situaţia (de la ora cinci după-amiază din ziua de 2. IV şi până la ora 10 dimineaţa din ziua de 5. IV).
5. Cine profită?

Paine privi aceste puţine cuvinte pe care le scrisese pe hârtie, ca şi cum, printr-o sforţare uriaşă a minţii, ar fi putut, independent de toate cercetările, să dezlege enigma, în care cel puţin două lucruri, două fapte, două fire ce ieşeau din ghem, atrăseseră deosebita lui luare-aminte.

Pe când ţinea ochii aţintiţi pe bucăţica de hârtie; pe care o pusese în faţa sa, pe biroul bancherului Chapman, Paine fu izbit de faptul că, fără să vrea, în mod cu totul neintenţionat, deci pur intuitiv, pusese casa de bani în mijlocul întregii întâmplări. Paine nu avea o părere prea bună despre intuiţie. La atât se reducea doar folosul ei, că îţi arăta uneori calea, spărtura, greşeala în ţesutul crimei.

Deodată, detectivul auzi un zgomot uşor. Cineva apăsa de afară, pe clanţa uşii. Desluşi nişte şoapte, ca şi cum una din persoanele aflate dincolo de uşă ar căuta, în ultima clipă, să obţină de la cealaltă o făgăduială, retractarea unui cuvânt sau ceva asemănător. Paine ascultă cu încordare. Dar prin uşa de stejar capitonată şi care rămăsese închisă, sunetele nu pătrundeau decât foarte slab. În sfârşit, uşa se deschise şi o fată tânără, urmată de Gordon Glaspell, se ivi în prag. La vederea ei, până şi detectivul, de obicei atât de rece şi de nepăsător faţă de femeile frumoase, simţi că i se taie respiraţia. Gladys Chapman avea, aşa cum spusese French, vreo optsprezece ani. Firea ei era însă

minunat de calmă, de lady, de mândră şi totodată de un farmec atât de delicat, încât până şi bărbaţii cei mai blazaţi se minunau privind-o şi renunţau pentru o clipă la cinismul lor dezgustător.

Acum, când Gladys stătea aproape de tot, despărţită de el numai prin biroul la care şedea Paine, acesta avu prilejul să-i examineze mai de aproape trăsăturile, iar urmarea fu că gândurile tânărului, frazele de politeţe, toată rutina mondenă se prăbuşi deodată în neant, şi nu mai rămase decât un chip, un zâmbet îndurerat, care însoţea nişte cuvinte pe care Paine, în zăpăceala sa, abia le putea înţelege.

Părul blond, cu un luciu auriu, cădea la spate în bucle uşoare, care contrastau în chip minunat cu pălăria de un verde deschis. Ochii căprui, puţin oblici şi gura subţire şi totuşi plină, erau ca nişte pete colorate, vii şi ciudat de însufleţite, în mijlocul tenului de albeaţa laptelui şi a chipului slab şi duios, căruia umerii obrajilor, ceva prea laţi şi în armonie cu ochii piezişi, îi dădeau un farmec deosebit.

Paine se reculese, rosti câteva cuvinte de politeţe şi strânse mâna lui Glaspell, făcând totodată o sforţare spre a-şi redobândi calmul său obişnuit.

Mai înainte, printr-o mişcare instinctivă, detectivul făcu să dispară în buzunarul său bucăţica de hârtie cu cele cinci rânduri, care reprezentau un fel de rezumat al cazului.

— Logodnicul meu mi-a spus că Scotland Yard-ul v-a însărcinat pe dumneavoastră, domnule Paine, să-l găsiţi pe tatăl meu. Nu pot să-mi explic absenţa lui îndelungată, căci nu mă pricep de loc în afaceri. Gordon zice că s-ar putea ca tatăl meu să se fi aflat într-o jenă financiară şi să fi fost silit să părăsească ţara. Dar eu îl cunosc prea bine pe tata. O fi el uneori cam aspru când e vorba de o afacere, dar ca să facă ceva incorect – nu, asta n-o pot crede! Şi apoi ar fi trebuit neapărat să bag ceva de

seamă, în toată purtarea sa faţă de mine. M-a iubit foarte mult, cât poate iubi şi răsfăţa un părinte pe fiica sa, rămasă orfană de mamă. Nicio dată n-ar fi plecat fără să-şi ia rămas bun de la mine. Ştia doar că putea să se încreadă orbeşte în mine, că dacă mi s-ar fi destăinuit rugându-mă să fiu discretă, n-aş fi spus niciodată nimănui ceva.

— N-aţi observat, într-adevăr, nici cea mai mică schimbare în purtarea tatălui dumneavoastră, domnişoară? întrebă Paine încet, dar stăruitor.

— O schimbare? În purtarea să faţă de mine, desigur că nu. Poate că a avut o atitudine mai rezervată faţă de logodnicul meu. Dar aceasta se înţelege uşor, când te gândeşti că Mr. Glaspell avea să-i ia, în curând, singurul său copil. În această privinţă l-aş fi liniştit peste puţin timp, căci aveam doar de gând să locuim împreună cu dânsul.

— Dar bine, Gladys, – se amestecă Glaspell în vorbă – doar n-a fost chiar aşa de grav, cum s-ar putea crede după spusele tale. Poate (adăugă el, întorcându-se spre detectiv), a găsit Mr. Chapman că nu mă ocup destul de afacerile băncii. Ar fi dorit să-mi poată trece cât mai curând conducerea întregii întreprinderi. Recunosc, fireşte, că nu m-am ocupat îndeajuns de chestiunile financiare. Dar vei înţelege şi dumneata, că am preferat să fiu cu miss Chapman.

Gladys întoarse capul. Aluzia care o făcea, Gordon Glaspell la simţămintele sale pentru ea, îi era vădit neplăcută. Se plimbă de colo până colo prin odaie, oprindu-se în cele din urmă în faţa casei de bani, îşi lipi fruntea de metalul rece şi izbucni în lacrimi! Paine băgă de seamă, uimit, că Glaspell se îngălbenise la faţă când a auzit plânsul amarnic al logodnicei sale. Ca şi cum n-ar fi putut să mai rabde durerea tinerei fete, Glaspell se apropie de ea, îi puse braţul în jurul mijlocului şi o împinse încet, dar stăruitor, spre uşă. În Paine se trezi un simţământ de revoltă. Cum îndrăznea oare omul acesta, să impună sărmanei fete voinţa sa? I

se păru că miss Chapman îi aruncă o privire rugătoare. Ne mai putându-şi stăpâni indignarea, detectivul strigă pe un ton tăios:

— Ce înseamnă asta, Mr. Glaspell?

Celălalt întoarse capul spre Paine. Pe chip i se putea citi antipatie şi dispreţ.

— Ce înseamnă asta!? întrebă el la rândul său. Oare nu vezi că miss Gladys e bolnavă? Vreau s-o duc acasă. Dumneata ai grijă să-l găseşti pe Mr. Chapman. Aceasta este treaba dumitale, celelalte nu te privesc.

Cu aceste cuvinte, Glaspell ieşi, trântind uşa.

Paine se aşeză din nou la biroul lui Chapman. Faţa lui încruntată i se însenină în curând. Detectivul puse iarăşi hârtiuţa, cu cele cinci puncte, în faţa lui, încercând apoi să introducă cele văzute adineaori în rândul cauzelor şi efectelor. De astă dată şeful secţiei tehnice de la Scotland Yard rămase cam mult timp adâncit în gânduri; pe urmă însă, când îl chemă pe inspectorul Borden la telefon, faţa sa exprima mulţumirea şi un amestec ciudat de mânie şi bunăvoinţă N-ar fi fost lipsit de interes să se stabilească pe cine îl privea mânia şi pe cine bunăvoinţa. Că mulţumirea privea unele rezultate obţinute prin meditaţia îndelungată de adineaori, aceasta nu era greu de ghicit.

Borden îi făgădui că va veni numaidecât la bancă.

La sosirea lui, inspectorul înţelese din prima clipă, că soluţionarea cazului Chapman înaintase simţitor.

— Lucrul cel mai nimerit va fi, inspectore, să desprindem mai întâi din întâmplări, acele chestiuni pe care le-am vrea lămurite de mintea noastră.

— Îţi place să te exprimi puţin cam complicat, Paine. Nu ştiam că prin reflecţii platonice, cineva să fi lămurit vreodată o afacere criminală. Dar sunt gata să mă supun felului dumitale sucit de a gândi, căci eşti…

— Ajunge Borden, nu vreau să aud nici complimente şi nici insulte. Priveşte o dată bine la această hârtie. Ce bagi de seamă?

— Hm! Pentru asta n-am nevoie de hârtia dumitale. Ştiu şi aşa că blestemata asta de casă de bani ne va da încă mult de lucru.

Paine puse scrisoarea de adio şi reproducerile fotografice ale semnăturii lângă cele „cinici puncte” ale sale.

— În primul rând, zise el, consider scrisoarea asta bătută la maşină ca apocrifă, plăsmuită, stoarsă – da, stoarsă, asta cred că se apropie cel mai mult de adevăr. De aceea lipseşte semnul convenţional la parafă. Prin asta, Chapman voia să ne dea de înţeles că ticluise scrisoarea sub constrângere. El însuşi n-ar fi scris niciodată aşa ceva. Chapman era un om de afaceri prea isteţ pentru a părăsi Londra aşa, în pripă. Orice s-ar fi întâmplat, un lucru e sigur: nimic nu putea fi atât de urgent, ca Chapman să se simtă îndemnat să scrie o asemenea scrisoare şi să plece la Paris, fără a da totul în primire locţiitorului său. De altfel, în ziua aceea n-au sosit niciun fel de telegrame sau scrisori importante din Paris. La 2 aprilie banca n-a avut nici o singură convorbire telefonică cu continentul.

— Atunci de ce a scos Chapman o mie de lire sterline din casa de bani, spre a pune banii în seiful din birou şi de ce a schimbat cifrul?

— Eşti dumneata aşa de sigur, inspectare, că Chapman a fost acela care a făcut acestea? Oare n-ar fi putut s-o facă, tot atât de bine şi altcineva – cineva care avea interes să nu se deschidă casa de bani, ceea ce ar fi dus numaidecât la descoperirea faptei, de pildă a furtului celor, cinci sute de mii de lire sterline pregătite pentru împrumutul către statul acela.

— Dar ce s-a întâmplat atunci cu Chapman?

— Mă tem că… Nu, la această întrebare îţi voi răspunde de abia după ce voi fi eu însumi pe

deplin lămurit. Atâta îţi pot destăinui însă de pe acum, inspectore: o crimă a fost săvârşită, Şi o a doua crimă, mult mai grozavă încă, va urma, dacă nu vom şti s-o împiedicăm.

— Tactica dumitale obişnuită, Paine. Vorbeşti în enigme şi nu-ţi place când cineva ţi se uită în cărţi. Asta te va costa odată scump.

— Nu-mi place să vorbesc despre lucruri de care nu sunt pe deplin sigur. Dumneata, inspectore, ai semna numaidecât, un mandat de arestare. Dar cu aceasta n-ai fi făcut nimic în cazul de faţă… Făptaşul a procedat atât de şiret şi cu o lipsă de scrupule atât de desăvârşită, încât nici nu-l putem aresta fără a primejdui viaţa mai multor oameni. Următoarele trei fapte sunt indiscutabile: mai întâi îţi vei aminti că m-am informat dacă banca e asigurată împotriva tuturor primejdiilor cu putinţă.

— Da, mi-ai povestit despre asta.

— Al doilea. Examinează încă o dată scrisoarea, mai ales însă, parafa lui Chapman. Semnătura i-a fost stoarsă probabil, prin ameninţări cu moartea. De aici, lipsa celor două puncte la capătul parafei, pe care Borrow le numeşte „semnul secret”. Dar ce se mai vede încă la această semnătură, inspectore? Lucrul de căpetenie, care indică singura soluţie cu putinţă!

— Vrei să zici mâzgălitura adăugată la parafă? Ai izbutit s-o descifrezi?

— Desigur. Deoarece descifrarea n-a reuşit complet prin mărire fotografică şi nici cu ajutorul lupei, mi-am îngăduit să mă slujesc de câteva concluzii comparative şi paralele logicii. Cunosc obiecţiunile dumitale Borden. În parte, ai dreptate. În criminologie nu ţi-e îngăduit la începutul unei cercetări, să te slujeşti de logică decât privitor la amănunte complet izolate. De-abia când toate rezultatele au fost stabilite, punct cu punct, le poţi lega între ele prin concluzii. Niciodată însă nu încerca să creezi un punct dintr-un altul. Căci

numai acela poate crea, care e infailibil, anume Dumnezeu.

— La problemă, Paine! Digresiunile dumitale nu sunt lipsite de interes, dar…

— Puţintică răbdare, inspectore! Răbdarea e virtutea principală a tuturor cercetărilor, deci şi a criminologilor. Am descifrat cele trei litere neciteţe. Sunt următoarele: D.I.N., adică Din.

— Dinamită, vrei să spui? Asta nu-i greu de ghicit.

— Bine, inspectore. Aceasta e intuiţie criminalistă. Şi ce vrei să faci acum cu această intuiţie a dumitale?

— Nu mă mai tortura, aţâţându-mi curiozitatea, Paine. Recunosc că ştii ceva mai mult decât mine. Doar dumneata ai fost însărcinat cu acest caz şi ai avut prilej să-l studiezi în chip amănunţit. Ce este cu acest al treilea punct?

— Hai, Borden! Să mai examinăm o dată, dar foarte serios, casa de bani Armstrong, din colţul acela. Cel din urmă cuvânt al cifrului cheie a fost „Gladys”. Nimeni afară de Chapman şi de viitorul său ginere nu l-au cunoscut… în ce-l priveşte pe ginere, e vorba doar de o presupunere a mea. Ţi-am povestit ciudata noastră convorbire telefonică. Paine puse discurile pe literele g.l.a.d.y.s., încercă apoi să întoarcă minerul, dar broasca şi uşa rămaseră mute ca un mormânt.

— N-am putea noi, oare încerca şi alte cuvinte, aşa pe ghicite, Paine?

Celălalt râse.

— Broasca are şase discuri cu douăzeci şi şase litere fiecare. E deci vorba de o combinaţie cu douăzeci şi şase de elemente, luate câte şase. Cu repetiţie, bineînţeles. Adică Chapman putea să pună, de pildă, de şase ori A. Asta dă, după formula obişnuită: şase ridicat la a treizeci şi una putere. Am socotit, numai aşa, ca să mă distrez, numărul cazurilor cu putinţă. Ia priveşte la cifra asta astronomică, inspectore!

Borden privi uluit în carnetul lui Paine. Cifra ocupa întreaga lăţime a paginii şi reprezenta numărul:

1.302.751. 611.632.492.062.918.656

Inspectorul oftă.

— Mi se pare că în felul acesta n-o vom scoate niciodată la capăt.

— Ai perfectă dreptate, inspectore. Şi ce ai face acum, spre a veni de hac acestei blestemate case de bani?

— Aş sparge broasca cu ajutorul unui explozibil! Altă cale nu prea văd.

— În orice caz, e o idee. S-ar putea, eventual încerca şi cu un aparat de suflat cu termit. Oţelul sărac în carbon, întrebuinţat la fabricarea seifurilor, are o temperatură mijlocie de topire cuprinsă între 2000 şi 2500 de grade. Aparatul de suflat cu termit produce o căldură de 3000 de grade. Dar…

— Ce ai de obiectat?

— Acum inspectore, pune cele trei puncte, despre care ţi-am vorbit adineauri, în legătură unul cu altul. Bagă bine de seamă, te rog: 1. Banca e asigurată împotriva tuturor catastrofelor şi accidentelor; 2. Literele misterioase pe care le-a adăugat Mr. Chapman semnăturii sale, înseamnă dinamită. Cred că le-a pus pentru explozibil în genere, dinamita fiind explozibilul cel mai cunoscut; 3. Casa de oţel nu poate fi deschisă decât distrugându-se broasca cu ajutorul unui cartuş cu explozibil sau prin topirea oţelului. Bănuieşti ce se petrece în jurul nostru? Începi să-ţi dai seama puţin de situaţie?

— Zău, Paine, cred că… Nu, nu, asta e monstruos. Gândeşte-te numai: sute de oameni nevinovaţi, care n-au nici un amestec… Nu, Paine, prea vezi lucrurile în negru.

— Exemplarele neamului omenesc sunt atât de deosebite! Unii oameni au fost atât de buni, încât

au fost făcuţi sfinţi. Ce concluzie se poate trage din asta?

— Vrei să zici că trebuie să se afle şi diavoli, cu chip de om?

— Cred, inspectore, că până acum am mai întâlnit noi câţiva din ăştia. Aşa e meseria noastră. Dr. Crew ar spune: o meserie urâtă, păcătoasă, bună pentru candidaţii la sinucidere. Dar eu nu-i împărtăşesc părerea…

— Să revenim mai bine la cazul de faţă, Paine. Ai stabilit dacă în seara dispariţiei sale, Chapman a încercat într-adevăr, în zadar, să telefoneze lui Borrow şi lui Glaspell?

— Glaspell n-a fost nici acasă şi nici la miss Gladys.. Cu dânsul, desigur că Chapman n-ar fi putut vorbi la telefon. Borrow însă se afla la şapte în locuinţa sa.

— Prin urmare, Chapman nici n-a încercat să-l cheme la telefon?

— Nu. La ora şapte se afla, desigur, în mâna criminalilor sau a criminalului. Ajunge acum Borden, e ora unu. Să ne ducem să luăm masa. Ştiu aici, în apropiere, un restaurant bun şi liniştit, unde găseşti nişte cotlete de berbec minunate.

După prânz, în cursul căruia amândoi tăcuseră îngânduraţi, Paine zise:

— La trei, trebuie să ne înapoiem la Yard. Vom primi vizita unui – hai să-i zicem: coleg.

— Coleg? mormăi inspectorul Borden. Ce înţelegi dumneata prin asta? Unul din indivizii aceia care spionează pe soţii sau pe soţiile celor dornici de divorţ? Ce poate să aibă de-a face un asemenea om cu cazul nostru?

— Uiţi pe cei doi vizitatori misterioşi… Să luăm mai bine o maşină, Borden.

Când Borden şi Paine intrară în biroul inspectorului, aştepta acolo, sub ochii severi ai unui detectiv copist (cum îi plăcea lui Paine să se exprime, în batjocură), un bărbat înalt, de vreo patruzeci şi cinci de ani, cu părul cărunt şi mustaţă,

în care Paine recunoscu numaidecât – după descrierea pe care o făcuse Edwards – pe al doilea vizitator al lui Chapman din seara de 2 aprilie.

— O, Mr. Dyers, mă bucur că ai fost atât de punctual. Vei avea, desigur, să ne comunici câteva amănunte foarte interesante.

Paine arătă spre un scaun de lângă biroul lui. Borden. El însuşi se aşeză cu spatele spre fereastră, de cealaltă parte a biroului, vechi şi ponosit. Un zâmbet amuzant îi flutură pe buze, când zări faţa nedumerită şi cam supărată a lui Borden, care deocamdată nu ştia ce să creadă despre străinul acesta.

— E Mr. Dyers, inspectore. Domnia sa a răspuns – mai întâi în scris – la un anunţ pe care l-am publicat în ziarul „Times” la rubrica „suspinelor” sau dacă vrei a „corespondenţelor”, spre a-i propune să colaboreze la elucidarea cazului ce ne interesează în clipa de faţă. Mr. Dyers e detectiv particular, cu o clientelă foarte importantă şi, dacă nu mă înşel, tot atât de distinsă.

Dyers se înclină măgulit. Faţa sa severă, posomorită, se înseninase şi strălucea acum de bucurie. Borden privi cu admiraţie la Paine, care ştia atât de minunat să ţină seama de slăbiciunile oamenilor, spre a le scoate apoi, în chip nedureros, secretele din gură, ca pe nişte măsele stricate. Lui Borden îi plăceau comparaţiile acestea. Se ferea însă de cele mai multe ori să le rostească în faţa inferiorilor săi, mulţumindu-se cu plăcerea pe care i-o procurau.

— Fi deci, aşa de bun, Mr. Dyers, să ne spui cum ai intrat în legătură cu Mr. Chapman şi ce s-a întâmplat în seara aceea.

— De fapt, n-am decât foarte puţin de povestit. Înainte de război, am fost în poliţia sud-africană şi l-am cunoscut pe Mr. Chapman, pe când îşi încerca norocul cu nişte mine. Odată am avut prilejul să-l scap dintr-o situaţie neplăcută, în care ajunsese aproape fără nicio vină. De atunci şi-a amintit de

mine în diferite ocazii. Aşa, de pildă, biroul meu i-a pus la dispoziţie detectivul pentru casa de schimb, aflată în clădirea băncii. Şi Dawson, paznicul de noapte, a fost recomandat domnului Chapman de mine. În mai multe rânduri am fost însărcinat de domnia sa cu efectuarea unor investigaţii sau urmărirea unor anumite persoane. În timpul din urmă, o chestiune pare să-l fi preocupat foarte mult, nu cred însă să fi fost de ordin financiar, căci atunci mi s-ar fi destăinuit probabil, fără rezerve. Aşa însă, m-a chemat de câteva ori la telefon, spre a mă invita la o convorbire, dar de fiecare dată a fost contramandată. Lucrul m-a mirat, bineînţeles, dar nu chiar aşa de mult, deoarece cunoşteam firea lui Chapman…

— Scuză-mă că te întrerup, Mr. Dyers. Nu te-a însărcinat Mr. Chapman cu supravegherea unei persoane din cercul intim al familiei, cu efectuarea unor cercetări cu privirea la trecutul acestei persoane?

Aici Paine se opri, iar Borden îşi aţinti privirea la Dyers.

— Secretul profesional… începu acesta.

— Lasă-l acum la o parte, Mr. Dyers! îl întrerupse Paine. Şti doar că e vorba de dispariţia domnului Chapman, poate chiar de moartea lui.

— Ferească Dumnezeu! – răspunse Dyers, a cărui faţă se posomori deodată, sub înrâurirea unor amintiri neplăcute. M-am informat despre Mr. Glaspell, dar această însărcinare nu putea surprinde, căci miss Gladys e una din cele mai bogate moştenitoare din Londra.

— Şi aceste informaţii pe care le-ai primit cum erau?

— Persoanele întrebate au dat răspunsuri evazive. Ca om de afaceri, Mr. Glaspell pare… S-a ocupat cu negoţul de arme. Cumpăra şi vindea. Armele sunt obiecte primejdioase. Au o înrâurire asupra celor care umblă cu ele.

— Glaspell a lucrat din ordinul firmei, sale. Nu văd în ce ar putea consta primejdia…

— Se pare tocmai că… n-a lucrat întotdeauna din ordinul firmei sale…

— Înţeleg. Şi cum s-au petrecut lucrurile cu prilejul ultimei convorbiri?

— Mr. Chapman m-a chemat la telefon în dimineaţa zilei de 2 aprilie, mi-a spus că trebuie să-mi vorbească neapărat şi m-a rugat să vin seara la şapte şi jumătate la el, la bancă. La această oră, spunea el, nimeni n-avea să se mai afle acolo, aşa că vom putea vorbi nestânjeniţi. Mr. Chapman a mai adăugat că era vorba de un funcţionar al întreprinderii.

— Şi nu te-a izbit nimic în felul său de a se exprima? Şti doar, tonul face muzica.

— Nu. De fapt nimic. Adică, stai… Mr. Chapman a şovăit când a trebuit să indice ora convorbirii. Tot aşa, observaţia că era vorba de un funcţionar al întreprinderii, a sunat cam nesigură. Ca şi cum Mr. Chapman ar fi ştiut că cineva ascultă sau ca şi cum cineva ar fi intrat tocmai atunci în birou, cineva faţă de care nu voia să vorbească.

— Bine, Mr. Dyers. Informaţia dumitale e extrem de preţioasă. Dacă vei fi acum atât de bun să ne mai spui şi ceea ce s-a întâmplat în timpul prezenţei dumitale la bancă, vom înainta serios în anchetă.

Spusele lui Dyers se potriveau întocmai cu ale lui Edwards şi Dawson. Detectivul particular urcase scările şi bătuse încetişor la uşa direcţiei. Ne primind, niciun răspuns, Dyers intrase şi încercase să deschidă uşa de comunicaţie, dar o găsi încuiată pe dinăuntru. Cheia se afla în broască. Mersese de mai multe ori de colo până colo, cu atenţia încordată până la extrem, după cum îşi amintea acum, căci camera, viu luminată, în care totuşi nu se găsea nimeni şi unde domnea o tăcere mormântală, îi făcuse o impresie ciudată,

neliniştitoare. La un moment dat i se păruse că aude în interiorul biroului un zgomot slab, care se mai repetă odată, de două ori, dar suna totuşi ca venind din depărtare.

La o întrebare a lui Paine, Dyers răspunse fără să şovăiască:

— Totul se afla la locul său. Domnea o ordine desăvârşită. Şi totuşi am avut impresia că ceva nu era în regulă. O fi fost poate lumina de vină, această lumină vie ce se revărsa peste o încăpere pustie? Ciudat, căci i se atribuie, în general, un efect liniştitor asupra omului. Poate că prea fusesem încredinţat că-l voi găsi pe Mr. Chapman acolo sus.

— De ce n-ai înştiinţat dumneata pe portar de descoperirea făcută?

— Hm! Mărturisesc, Mr. Paine, că a fost o greşeală din partea mea. Ca să fiu sincer, greşeala mea se datora unor concluzii false.

— Vezi – zise Paine către Borden – ce înseamnă logica! E o armă cu două tăişuri!

— Când am ajuns jos, urmă Dyers, n-am găsit pe nimeni în vestibul. Probabil că portarul de zi făcea tocmai, împreună cu paznicul de noapte, rondul regulamentar. Dându-mi seama că nu puteam să-l înştiinţez pe portar de lipsa lui Chapman, fără să dau lămuriri cu privire la venirea mea la această oră, am preferat să dispar pur şi simplu, căci ştiam ce preţ pune Mr. Chapman pe discreţie. Poarta principală era, ce-i drept, închisă, dar eu cunoşteam mecanismul ei, căci după cum am mai spus – detectivul băncii aparţine doar întreprinderii mele. Am deschis deci, şi am plecat. Asta e totul, Mr. Paine.

— Cele povestite de Mr. Dyers sunt destul de limpezi, inspectore, zise Paine lui Borden. Căci, nu trebuie să uităm că până ieri, ziarele n-au pomenit nimic de dispariţia lui Chapman. Ieri şi astăzi, ce-i drept… Dar aceasta era de prevăzut. Înainte ca să fi intervenit Yardul, funcţionarii băncii mai puteau

crede încă într-o călătorie a bancherului. De ieri, situaţia s-a schimbat… Îţi mulţumesc, domnule Dyers. Te vom înştiinţa la timp. Colaborarea dumitale ne va fi, bineînţeles, foarte plăcută.

După plecarea lui Dyers, Borden întrebă cu un zâmbet ironic:

— Dumneata Paine, ştii fireşte, ce a vrut Chapman de la Dyers?

— Bineînţeles, inspectore. Dar drept pedeapsă pentru zâmbetul dumitale, îţi voi vorbi despre asta abia după ce îţi voi fi prezentat pe asasinul lui Chapman.

— Asasinul lui Chapman?! strigă Borden. Şi când se va întâmpla asta, dacă mi-e îngăduit să întreb?

— Poimâine, în cabinetul directorului băncii Chapman & Cole.

Răspunsul acesta era rostit pe un ton tăios şi rece. Borden găsi mai nimerit să nu-şi exprime îndoielile cu privire Ia cele afirmate de şeful secţiei tehnice.

— Astăzi, zise Paine, posomorit şi obosit – mă duc acasă. Douăsprezece ore de somn îmi vor prinde bine. Îţi atrag atenţia asupra faptului că ne aşteaptă două zile cu fel de fel de greutăţi şi chiar… primejdii. Fii aşa de bun, inspectore, şi ai grijă ca mâine – să zicem, la trei după amiază – toată compania: Borrow, French, Mr. Glaspell, logodnica sa, precum şi miss Lenoir, să se afle adunaţi în cabinetul directorului băncii. Din partea noastră vor fi de faţă: dumneata, eu şi dr. Crew, acesta din urină ca să se orienteze puţin asupra situaţiei. În acţiune, doctorul va intra de abia poimâine. Afară de aceasta, am nevoie de comisarul circumscripţiei căreia aparţine banca, împreună cu vreo opt sau zece agenţi. Şi aceştia vor fi mâine numai spectatori, dar poimâine vor avea de lucru. Mr. Smith, expertul pentru case de oţel, tezaure şi alte asemenea fiare vechi, să se prezinte mâine la amiază, între douăsprezece şi

unu, la mine, aici la Yard. Trebuie să-i dau câteva instrucţiuni. Good night, Borden. Sunt obosit. Mrs. Pottleton şi partida ei de bridge mă vor aştepta încă o dată în zadar.

A doua zi, când cei desemnaţi de Paine erau cu toţii adunaţi în cabinetul lui Chapman, i se păru lui Borden că şeful secţiei tehnice nu se ocupa destul cu partea criminologică a chestiunii. Pentru întâia oară, constată inspectorul, Paine nu se interesa într-adevăr decât de amănuntele tehnice, nedând persoanelor din jurul dramei aproape nicio atenţie. Discuta foarte vioi cu Gerald Smith de la Scotland Yard, expert pentru seifuri de oţel şi spargeri de case de bani – şi care se prezentă ca inginer de la uzinele Armstrong. Expertului nu-i fu de loc greu să joace în faţa celor de la banca Chapman & Cole, rolul dorit, căci acesta corespundea ocupaţiei sale adevărate şi afară de aceasta, Gerald Smith fusese instruit timp de o oră în chipul cel mai amănunţit de către Paine. Smith examina din toate părţile, ca un cunoscător, casa de bani uriaşă, ciocăni în ea şi o ascultă cu urechea cum face medicul cu un bolnav, apoi zise cu glas tare, aşa ca toţi cei de faţă, care şi aşa erau foarte atenţi, să-l poată auzi:

— Propun, Mr. Paine, să facem o tăietură în casa de bani cu fierăstrăul nostru circular cu lamă de oţel-diamant. În peretele lateral dinspre broască, bineînţeles. O fereastră sau mai bine zis o ferestruică, prin care vom putea apoi deschide din interior casa.

Mr. Glaspell, care stătea lângă Paine, zise:

— La înapoierea sa, Mr. Chapman nu va fi prea încântat de casa lui de bani. O alta, desigur, că nu-şi va mai procura, cel puţin nu de la Armstrong. Crezuse bineînţeles că aceste case nici nu pot fi deschise, afară doar cu explozibile foarte puternice. De asemenea explozibile însă, nu se pot folosi hoţii şi spărgătorii.

— Procedeul nostru e, fireşte, ţinut secret mister, răspunse Smith. Adică metoda de fabricaţie

a fierăstraielor noastre circulare cu lamă din oţel-diamant… Puteţi fi complet liniştit. Spărgătorii nu pot să-şi procure o aşa unealtă!

— Hm! Sunt într-adevăr curios să văd cum lucrează fierăstrăul, dumneavoastră circular cu lamă de oţel-diamant, zise Glaspell pe un ton batjocoritor. – Mâine vom putea asista la încercarea de deschidere a casei, nu-i aşa, Mr. Paine?

— Bineînţeles. Rog pe toţi cei de faţă să fie şi mâine aici. Cam pe la ce oră, Mr. Smith?

— Până la unsprezece, totul va fi pregătit.

— La ora unsprezece, deci, zise Paine către ceilalţi. – Cu dumneavoastră, miss Gladys, aş dori să mai vorbesc câteva cuvinte, dacă sunteţi aşa ide bună.

Gladys Chapman arătă spre fereastra din mijloc, prin care intra, cald şi strălucitor, soarele de primăvară. Nu era cert dacă Gordon Glaspell înţelesese că Paine voia să vorbească numai cu Gladys. În orice caz, logodnicul domnişoarei Chapman îl urmă pe detectiv, care voia tocmai să-i facă o observaţie, când uşa spre scară se deschise şi un bărbat în vârstă, înalt şi oacheş, intră în odaie.

Gladys îi alergă în întâmpinare.

— O, unchiule John, zise ea bucuroasă – ce bine că ai venit în sfârşit! Nu mai ştiam…

Fata izbucni în lacrimi. John Cole o atrase spre el, cu o mişcare gingaşă şi prudentă a braţelor sale puternice, aşa cum strângi la piept o păsărică obosită, care a căzut afară din cuib. Bătrânul căută s-o liniştească, apoi se întoarse spre Borrow, care aştepta îngrijorat, dar foarte atent:

— Am citit totul în ziare, la Cairo, pe Shephards Terrace. Poţi să mă crezi că am tras o spaimă grozavă. Din fericire, am găsit un avion. Iată-mă deci, aici. Aceştia sunt domnii de la Scotland Yard? Cine conduce cercetările?

Paine se înclină politicos şi îşi rosti numele. Cole îi strânse mâna, ca şi cum ar fi vrut să-i smulgă braţul din încheietură.

— Ce aţi descoperit până acum? Sper că n-aţi crezut nicio clipă că Chapman şi-a lăsat afacerile baltă, ca o precupeaţă care vrea să stea puţin la taifas cu o vecină?

— Sigur că nu, Mr. Cole. Voiam tocmai să comunic domnişoarei Gladys până unde am ajuns cu cercetările. Dacă doriţi să…

— Şi celelalte persoane aflate aici?

— Ceilalţi vor reveni cu toţii mâine dimineaţă, la ora unsprezece. Pentru deschiderea forţată a casei de bani, avem nevoie de o anumită publicitate.

— Toate acestea mi le veţi lămuri peste câteva clipe, Mr. Paine!

Cole se întoarse apoi spre Borrow:

— Te rog să ai grijă ca miss Gladys, Mr. Paine şi cu mine să nu fim deranjaţi. Pe urmă voi veni la dumneata. Să mă aştepţi cu French şi miss Lenoir!

În vreme ce vorbea, Paine schimbase câteva cuvinte cu Borden, Smith şi Dr. Crew. Comisarul plecase cu puţin înainte de sosirea lui Cole, primind o însărcinare. Biroul se goli. Când doctorul Crew şi Borden părăsiră cei din urmă încăperea, cufundată acum în penumbră, medicul zise celuilalt, în şoaptă:

— Acest Cole… Ce personaj sinistru!

— Dar ce ţi-a făcut?

— Mie? Nimic. Dar ai văzut cum, numai prin expresia ochilor săi, l-a gonit pe acest… cum îi zice… Glaspell? Zău, omul are nişte ochi… Nu vreau să arunc bănuielile asupra nimănui… dar am văzut în viaţa mea ucigaşi, care, pe lângă Cole, păreau nişte mieluşei cu fundă albastră la gât.

— Ştii, doctore, că Paine nu are o părere prea bună despre scumpa dumitale fizionomie?

— O, Paine!… Paine ştie întotdeauna toate, mai bine ca oricine! Dar nu m-aş mira dacă…

— Linişteşte-te, doctore. Păstrează-ţi mirarea pentru mâine. Paine a făgăduit… Vei fi doar şi dumneata de faţă.

Convorbirea lui Paine cu miss Chapman şi Cole dură peste un ceas. Ce s-a discutat în acest timp, nu s-a aflat niciodată.

Când părăsiră, în sfârşit, tustrei deodată – clădirea băncii, Edwards, care le aduse o maşină, se miră ce rău arăta miss Gladys. Mai târziu, adresându-i-se lui Dawson, Edwards se exprimă în modul următor:

— Îţi spun eu că era albă ca varul. Ceva trebuie s-o fi lovit de-a dreptul la inimă. Pe acela care e vinovat de asta, nu-l aşteaptă nimic bun. Cole a făcut o mutră ca şi cum ar vrea să mă sfâşie. Celălalt, detectivul, era ca o zi ceţoasă londoneză: trist, posomorit şi de nepătruns. Şi închipuie-ţi, Cole n-a dus-o pe miss Gladys acasă, ci la „Ritz Ambassador”. Am auzit cum a dat ordin şoferului să aducă rochii şi lucruri de toaletă pentru ea, la hotel. Cine ştie ce-o să se mai întâmple, Dawson! Eu, în locul dumitale, aş aşeza astăzi o mitralieră, aici în vestibul.

— Să poftească! Le voi face o primire să-i meargă pomina! Aşa cum am primit noi pe friţi, în martie 1918, la Barassis aux Bois.

Dar nimic nu se întâmplă în noaptea aceea. Nu se auzi niciun zgomot, oricât de slab, înlăuntrul băncii, deşi Dawson îşi ţinea toate simţurile treze, ca o sălbăticiune nevinovată care, în drum spre adăpătoare, întâlneşte urme de fiare.

A doua zi, când veni la bancă, Cole găsi, deşi era foarte devreme, pe Borrow şi Paine în cabinetul direcţiei. Întâia întrebare – prima dintr-o serie lungă – o adresă lui Borrow:

— Spune-mi te rog, a primit Mr. Chapman, la timp, răspunsul meu la înştiinţarea despre logodna fiicei sale? A fost cam pe la începutul sau mijlocul lunii martie.

— O scrisoarea cu poşta aeriană, din Kartum, sir?

— Da. Am trimis atunci un boy din Djebel Harasa la Kartum cu această scrisoare, deoarece ţineam foarte mult ca Chapman să ia cât mai curând cunoştinţă de cele cuprinse într-însa. Nu ştiam însă dacă băiatul va sosi înainte de plecarea avionului. Am francat dublu şi am scris pe plic: Urgent! Cu primul avion!

— Exact, sir. Plicul era acoperit eu mărci şi ştampile. Abia dacă s-a mai putut citi adresa.

— Bine că John l-a primit, râse Cole.

În cursul dimineţii sosi, ca răspuns la mai multe telegrame, un raport amănunţit al Siguranţei din Paris. Nici la Calais şi nici la Paris nu fusese descoperită cea mai mică urmă a lui Chapman.

— Întocmai aşa cum am presupus eu. Mr. Chapman n-a părăsit Londra şi nici măcar…

— Cineva va fi spânzurat, Mr. Paine. Sunt partizan declarat al pedepsei cu moartea. Închipuie-ţi că această crimă ar rămâne nerăzbunată! S-ar mai putea crede oare în dreptate?

— Douăzeci de ani de muncă silnică la Dartmoor ar fi de asemenea ceva, sir John.

— Eu mă iau după vechiul, testament, Paine. Ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte.

Minutarul de la ceasornicul electric de deasupra uşii parcă alerga de-a lungul cifrelor de pe cadran. După ora nouă, veni Mr. Smith, expertul de la Scotland Yard pentru casele de bani blindate. Era însoţit de câţiva oameni în halate albastre. Din cele aflate în două lăzi grele, fu construit, într-un timp surprinzător de scurt, un aparat întreg. Un motor mic, dar puternic, fu pus în mişcare. Un zgomot ascuţit şi scârţiitor răsună, acoperind glasurile celor ce vorbeau. Paine şi Cole nu-l luară în seamă. La unsprezece fără un sfert, Paine întrebă:

— Ei, Smith, eşti gata?

— Da. A mers perfect. Ceva minunat. Dumneata o ştii mai bine decât mine. Doar nu degeaba eşti şeful secţiei tehnice! Sunt numai salahorul dumitale, Paine.

Zgomotul încetă deodată. Liniştea, după scârţâitul acela strident, paraliza nervii bărbaţilor, ca o otravă. Însă doar câteva clipe ţinu tăcerea asta de moarte, în odaia spaţioasă şi luminoasă, care fusese cabinetul de lucru al lui Chapman. Paine o întrerupse, spunând cu glas aspru şi răguşit:

— Acum repede, Smith. Pune buteliile de oţel înăuntru şi pregăteşte ceea ce am stabilit ieri. Trebuie să meargă ca pe roate, Smith, de nu…

— Poţi să te bizui pe mine. Fiecare din noi ştie pe are de făcut.

Cele două arătătoare ale ceasornicului electric indicau orele unsprezece. Paine deschise uşa spre biroul de alături, care fusese până atunci încuiată, şi pofti pe cei care aşteptau acolo să intre.

Borrow se apropie de Paine cu paşi hotărâţi, şi zise morocănos:

— De aseară, sunt supravegheat. Un individ, mă urmăreşte pretutindeni. Protestez împotriva acestui lucru, mister Paine. Sunt un om cu un trecut fără pată şi nu vreau să-mi pierd renumele din cauza afurisiţilor dumitale de copoi.

— Pe urmă, Mr. Borrow! Eşti oricând liber să reclami. Numai acum, te rog, să ai răbdare o jumătate de oră.

Faţa lui French nu trăda nimic din gândurile şi simţămintele sale. Miss Lenoir avea o figură jignită, ca şi cum cineva i-ar fi şoptit lucruri indecente la ureche. Mr. Glaspell inspectă pregătirile lui Smith pentru deschiderea casei de bani. Purtarea sa era firească. Smith puse în mişcare fierăstrăul circular electric din diamondsteel. Iarăşi se auzi scârţâitul îngrozitor de oţel pe oţel. Când cei de faţă ridicară ochii, într-o clipă de linişte, văzură, spre neţărmurita lor mirare, că toate uşile şi ferestrele erau ocupate de poliţie.

În cursul zgomotului produs de fierăstrăul electric, totul se făcuse atât de iute, că nimeni nu băgase de seamă ceva. De abia acum, cei prezenţi înţeleseră că erau prizonieri.

Iarăşi încercă Borrow să protesteze. La un semn al lui Paine, Smith porni din nou fierăstrăul, al cărui ţipăt jalnic acoperi fiecare cuvânt.

Peste câteva minute se auzi un zgomot limpede, metalic. Cel care lucra la aparat strigă: „Opreşte!” şi aruncă speriat dispozitivul din mână. Iarăşi domni tăcere deplină. Smith cercetă fierăstrăul şi anunţă;

— Distrugerea materialului. Trebuie să încetăm lucrul!

Paine zise încet:

— Asta era de prevăzut. Ce ai pregătit dumneata pentru un asemenea caz?

— Foarte simplu, Mr. Paine. Voi face să sară broasca. Poţi fi însă liniştit. Nu-i nicio primejdie. E vorba de o cantitate neînsemnată de explozibil, socotită exact de către biroul tehnic al uzinelor Armstrong. Pentru tăierea clanţei cred că va ajunge lama fierăstrăului aşa cum e. Haide, MacLane! Fă tot ce-ţi stă în putinţă!

Din nou urlă fierăstrăul ca un animal chinuit. Nimeni nu se uită la celălalt, la vecin: privirile tuturor erau aţintite la omul care lucra. În sfârşit, căzu pârghia de nichel şi meşterul puse în mişcare burghiul electric. După câtva timp, care unora din cei de faţă le păru cam lung, altora însă îngrozitor de scurt, Smith făcu lui MacLane semn să oprească. Zgomotul încetă iar. Inginerul de la uzinele Armstrong scoase cu băgare de seamă dintr-o cutie, un cartuş cu explozibil, subţire şi de o formă ciudată, îl legă cu un fitil foarte scurt şi îl aşeză cu îndemânare în gaura făcută de MacLane. Apoi Smith îşi aprinse o ţigară şi se întoarse zâmbind spre cei de faţă, care urmăreau toate pregătirile cu nelinişte şi curiozitate.

— Puteţi să vă căutaţi acum un adăpost, deşi nu e de presupus că se va întâmpla ceva. Dar la îndrăcitele astea de cartuşe cu explozivi nu poţi să ştii niciodată dacă nu vor face vreo poznă.

În tăcerea apăsătoare ce urmă acestor cuvinte, răsună un glas care întrebă încet: „Euluol?" Nimeni nu ştia cine rostise cuvântul acesta ameninţător cu un ton atât de straniu. Suna ca o ultimă întrebare între viaţă şi moarte. Miss Lenoir părăsi cu paşi mărunţi şi caraghioşi cercul bărbaţilor şi se ascunse după birou. Domnii se îndreptară spre ferestre.

Ceasornicul arătă ora douăsprezece şi cinci minute. Smith apropie ţigara de fitil. Deodată se auziră ciocănituri în uşa ce dădea spre scări. Se puteau desluşi lămurit trei bătăi puternice. Poliţistul de lângă uşă nu se mişcă. Cole întrebă cine voia să intre. Paine se duse la uşă şi ascultă.

— E miss Gladys, zise el, uitându-se întrebător la Borden.

Glaspell se apropie, de asemenea, străduindu-se să deosebească glasul logodnicei sale. Paine întoarse cheia în broască, întredeschise uşa şi zise, cu mâna pe clanţă:

— O clipă numai, miss Gladys, suntem numaidecât gata!

Apoi detectivul se întoarse spre Smith, strigând:

— Înainte!

Smith apropie iarăşi capătul aprins al ţigării de fitil. Nişte scântei ţâşniră deodată, dar în aceeaşi clipă un răcnet sălbatec, animalic şi dureros totodată, sfâşie tăcerea. Glaspell alergase la casa de bani şi smulsese fitilul din cartuşul eu explozibil. Pe urmă îl dădu la o parte pe Paine (care – lucru ciudat! – nu se împotrivi), deschise uşa şi răcni din nou, cu glasul acela înfiorător, care nu mai avea nimic omenesc în el: „Gladys!" „Rămâi pe loc!" Glas de fiară. Şi totuşi undeva, în străfundul său, mai răsuna strigătul slab, îndepărtat, al omeniei pierdute.

În faţa lui Glaspell stătea Gladys. Nimeni nu se afla în spatele ei, nimeni care ar fi putut s-o apere. Şi totuşi, înaintea privirii logodnicei sale, Glaspell se dădu îndărăt, înapoindu-se în biroul unde asasinase.

Inspectorul Borden îi puse cătuşele la mâini. Paine întrebă încet şi obosit:

— Spune-ne secretul, Mr. Glaspell! Suntem cu toţii martori că ai făcut tot ce ţi-a stat în putinţă ca s-o scapi pe miss Chapman de la o moarte sigură – după cum credeai. Deşi eşti asasinul tatălui ei…

— Asasin, repetă Glaspell în şoaptă. Apoi încă o dată: Asasin.

Paine se uită la el îngândurat. Pe urmă, se apropie de casa de bani şi învârti discurile, până ce literele formară cuvântul cel nou, necunoscut încă până acum:

ASASIN

Glaspell dădu din cap.

Cu faţa posomorâtă şi îngândurat, Cole privea la omul care-i omorâse prietenul, dar salvase totuşi copila acestui prieten. Da, o salvase, jertfindu-se pe el însuşi, căci crezuse că Gladys se afla într-adevăr în primejdie. Credinţa. Iată ce hotăra în viaţă, de ce atârna totul, chiar viaţa însăşi.

La rugămintea lui Paine, inspectorul Borden îl înlocui acum.

— Du-l pe Mr. Glaspell la secţie, zise Borden către comisar. Vom veni pe urmă, ca să-i luăm primul interogatoriu.

— Apoi, adresându-se celorlalţi, inspectorul adăugă:

— Toţi, afară de colegii mei de la Scotland Yard şi Mr. Cole, trebuie să părăsească biroul!

La auzul acestor cuvinte, Borrow, French şi miss Lenoir răsuflară uşuraţi. Cele întâmplate le pusese nervii la grea încercare. Paine o duse pe Gladys în cabinetul lui Cole. Cuvintele lui blânde, de mângâiere, alinară întrucâtva suferinţele tinerei fete, a cărei inimă era rănită de moarte.

Simţămintele de ură, şi de revoltă fură covârşite de durerea de a fi pierdut pe scumpul ei tată şi încă într-un chip atât de grozav. Când Gladys îşi veni în fire, faţa ei scăldată în lacrimi era rezemată de umărul lui Paine. Cei doi tineri se priviră drept în ochi. Fu ca o făgăduială sfioasă, îndepărtată, ca o presimţire că odată aveau să păşească unul alături de altul, pe calea vieţii.

În vremea asta inspectorul Borden termină cercetările în cabinetul directorului. Bărbaţii, căliţi în lupta neîntreruptă cu crima şi grozăviile ei, mai aveau de îndurat un atac puternic asupra nervilor lor oţeliţi.

— N-ai vrea oare să faci asta mai bine singur, inspectore? întrebă Smith, codindu-se. Starea inimii mele cam lasă de dorit.

— Haide, Smith! La ce atâtea fasoane! Parcă ai fi o domnişoară. Lucrul trebuie făcut, n-avem încotro. Cu cât mai repede vom isprăvi, cu atât mai bine.

Smith apăsă pe pârghia de la uşa casei de bani cu o unealtă anume pregătită. Uşa grea de oţel se deschise fără zgomot, cu o uşurinţă aproape fantomatică. Smith se dădu înapoi. Fruntea îi era acoperită de o sudoare rece. Un miros dulceag, greţos, de putreziciune umplu numaidecât întreaga încăpere. Deşi era amiază şi o zi luminoasă, Borden aprinse şi lampa, lumina din cameră devenind astfel orbitoare, rece, ireală. Doctorul Crew se apropie de casa de bani. În despărţitura cea mai de jos şi totodată cea mai spaţioasă, zăcea cadavrul lui Chapman, ghemuit, înghesuit într-o poziţie nefirească.

— Hm! – zise doctorul Crew cinic, vrând parcă să şteargă cu tot dinadinsul impresia acestei privelişti grozave – o poziţie al dracului de incomodă pentru unul din cei mai bogaţi bancheri din Londra! Smith, fotografiază-l! Repede! Pe urmă îl vom scoate afară. Să nădăjduim că nu se

va întâmpla vreun accident cu acest prilej. E neplăcut când îţi rămân bucăţile în mână.

— Taci, pentru Dumnezeu! răcni Smith, scos din fire. Vrei neapărat să mă omori, cioclu afurisit ce eşti!

— Văd că trebuie să te examinez încă o dată, Smith. Pentru un criminalist ai nervii cam slabi. Ar trebui să te duci la mare. Două luni de odihnă şi linişte pe plajă, ar produce un efect miraculos.

Când cadavrul se află întins pe divanul din faţa ferestrei, Crew, după o examinare amănunţită, constată următoarele:

— Întâi a fost ameţit cu o lovitură puternică în tâmpla stângă. Apoi, ucigaşul l-a vârât încă viu în casa de bani, lăsându-l să se înăbuşe acolo. O crimă bestială. Ce dracu' poate să îndemne pe cineva la o asemenea faptă? Lăcomia de bani, dragostea, setea de răzbunare? Nu. Motivele acestea tot mai lasă, de obicei neatins în om, un sâmbure ascuns de bine. Adică nu-l transformă cu totul într-o fiară. S-ar părea că e vorba de fapta unui descreierat. Şi totuşi, acest Glaspell nu suferă de alienaţie mintală! Ce l-a îndemnat să săvârşească o crimă atât de monstruoasă? Stai, Borden… Am găsit. Mobilul a fost teama. Numai teama face pe om să sară peste şirul de o sută de mii de strămoşi, spre a redeveni fiara negrăitoare şi crudă din epoca de piatră.

Seara, când inspectorul Borden şi H. L. Paine şedeau în locuinţa lui Cole, şeful secţiei tehnice de la Scotland Yard rezumă, la rugămintea lui Cole, întregul caz în următoarele cuvinte:

— Două lucruri am înţeles din capul locului. Mai întâi că Mr. Chapman nu putea să fi părăsit clădirea băncii, deoarece n-ar fi lăsat niciodată o scrisoare ca cea găsită de noi. Din aceasta, iarăşi, rezultă că era vorba de o crimă, căci în viaţă fiind, Mr. Chapman n-ar fi putut fi ţinut ascuns în bancă. Casa de oţel se aşeză, aşa zicând, singură, în centrul întregii întâmplări. Numai ea forma un

ascunziş ideal, tainic, putând sluji la înlăturarea pe veci a unui cadavru. Lipsa semnului convenţional la semnătură cât şi cele trei litere adăugate la parafă, m-au dus la a doua concluzie. Anume, că fapta fusese săvârşită de un intim al casei. Un străin, Mr. Cole, ar fi doborât pe prietenul dumneavoastră prin surprindere. La atât s-ar fi redus totul. Un străin n-ar fi pus niciodată o mie de lire sterline în seiful mic din birou. Cei mai suspecţi dintre toţi erau Borrow şi Glaspell, cel din urmă mai ales şi pentru faptul că, într-adevăr, nu i s-ar fi putut telefona în seara de 2 aprilie. S-a prins în propriul său laţ. Mai departe: Glaspell mi-a dat, la întrebarea mea telefonică privitoare la cifrul casei de oţel, un răspuns ciudat, viclean. Era, ca şi cum ar fi chemat-o pe logodnica sa la aparat, spre a o întreba pe dânsa, dar în acelaşi timp închizând telefonul. Era, de fapt, o simplă intuiţie, că am păstrat legătura dintre numele „Gladys" cu întrebarea mea, cu scopul acestei convorbiri telefonice. Un scurt circuit, pe conducta ganglionilor, care îmi vesti primejdia şi îmi arăta calea spre adevăr. Apoi, părea ciudat că Edwards lăsase pe primul vizitator din seara aceea să intre cu atâta uşurinţă. Acest vizitator, înfăţişarea sa, mersul său şi aşa mai departe, trebuie să-i fi părut atât de cunoscut – în subconştient fireşte, fără ca el însuşi să-şi fi dat bine seama de asta – încât maşinal, nu-i dădu decât foarte puţină atenţie.

Numai motivul crimei nu mi-l puteam lămuri, căci Glaspell ar fi devenit doar şi aşa succesorul şi moştenitorul lui Chapman. De-abia după ce am dat de Dyers, detectivul particular al tovarăşului dumneavoastră de afaceri, am început să bănuiesc adevărul. Iar cele ce mi-aţi spus dumneavoastră ieri, au adeverit presupunerile mele.

Când aţi primit înştiinţarea despre logodna domnișoarei Gladys cu Glaspell, v-aţi amintit de anumite întâmplări din viaţa acestui om, întâmplări care vă erau cunoscute. V-aţi simţit îndemnat să-l

înştiinţaţi numaidecât pe Mr. Chapman că el şi fiica sa încăpuseră pe mâinile unui om lipsit de scrupule, ale unui escroc rafinat, urmărit, sub alt nume, de poliţia egipteană şi a Sudanului, pentru înaltă trădare, furnizare de arme la duşmanii imperiului britanic şi înşelăciune. Întâmplător, Glaspell trebuie să fi aflat, despre această scrisoare. Îşi văzu ameninţat viitorul, situaţia sa ca succesor al lui Chapman. Motivul a fost, deci, teama. Aceasta i-a inspirat gândul absurd să înlăture pe viitorul său socru şi să-şi însuşească totodată – pentru toate eventualităţile – cele cinci sute de mii de lire, depuse în casa de bani.

Ceea ce îl va duce însă pe Glaspell la spânzurătoare, cu tot ce şi-a închipuit el că a făcut pentru miss Gladys, când a smuls fitilul din cartuşul cu explozibil, e cantitatea enormă de ecrasită ce a aşezat-o în casa de oţel – o cantitate care ar fi ajuns să dărâme întreaga clădire – cu singurul scop de a înlătura cadavrul, dovada faptei sale. Glaspell îşi închipuia că vom deschide casa de bani cu ajutorul unui cartuş cu explozibil ori al unui aparat de suflat cu termit. Că aceasta ar fi costat viaţa tuturor funcţionarilor băncii, n-am nevoie să vă spun. La comedia înscenată de mine şi care a dus la demascarea lui Glaspell, aţi asistat şi dumneavoastră. L-am lăsat pe criminal să creadă că vom deschide casa de oţel cu un fierăstrău circular electric. Glaspell nu putea născoci vreun motiv pentru a absenta, fără a se face suspect. Tocmai pe asta mă bizuisem şi eu. În ultima clipă, am simulat că procedeul – pus în scenă de Smith cu măiestrie – nu izbutise şi că, de aceea eram nevoiţi să recurgem la un mijloc mai simplu, cartuşul cu explozibil. Păream deci, cu toţii, destinaţi pieirii. Efectul produs de glasul domnișoarei Gladys – ea n-a ştiut precis despre ce era vorba, inspectore – l-aţi văzut şi dumneavoastră. Iar acum, domnilor, să nu mai vorbim despre această chestiune, cel puţin astăzi,

iar înainte de a trece la altele, să ne gândim în tăcere la viteazul care, cu moartea sigură înaintea ochilor, a mai avut curajul, uitarea de sine şi prezenţa de spirit, ca prin câteva semne mărunte ce le adăugase semnăturii sale – ce a pus-o, aş zice, pe propria sa sentinţă de moarte – să ne scape pe noi toţi de la o moarte îngrozitoare.

SFÂRŞIT